

Naročnina

Dnevna izdaja

za kratkoročno naročnino

mesечно 25 Din

polletno 130 Din

celoletno 300 Din

za inozemstvo

mesечно 40 Din

podeljka izdaja

celoletno v juže

slaviti 120 Din, za

inozemstvo 140 D

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Rekopis se ne vračajo, neizbrano
pismo se ne sprejema. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnništvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Lekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevski 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov

1 slop. peti-vrsta

maloglasni po 150

in 2 D, večji oglaš

nad 45 mm višine

po Din 2-30, veliki

po 3 in 4 Din, v

uredniškem delu

vrstica po 10 Din

p. Pr. večjem g

naročniku popust

Izide ob 4 zjutraj

razen ponedeljka in

dneve po prazniku

Naša univerza

Nobenega spora ne more biti o tem, da se mora v naši državi višja duhovna enota jugoslovanstva, za katero vsi stremimo, graditi naravno na dani podlagi srbskega, hrvatskega in slovenskega jezika, na medsebojnem proniknjenju srbske, hrvatske in slovenske kulture — tako da se medseboj dopolnjujejo, ohranjajoč vsaka svoje vrednote in osobitosti — ne pa da bi katerakoli izmed njih utonila v drugi ali pa da bi se izkonstruiralo nekaj novega s pomočjo kakšnega izumetničenega jezika. To je fundamentalna dogma Slovencev, ki se more dopolniti le še z idealno težnjo, da se trije že zedinjeni jugoslovanski rodovi združijo v državno skupnost z Bolgari, ki tudi imajo svoj neuničljiv jezik in lastno narodno kulturo. Kakor ni jugoslovanske narodne in kulturne skupnosti brez Srbov in Hrvatov ter srbsko-hrvatskega jezika, tako si je ni mogoče misliti brez slovenskega, ki prinaša vanjo slovenskega duha, jo z njim prešinja in bistveno obogatenje.

Ne bi tega ponavljali, če ne bi brali včeraj novice, da se v načrtu novega vseučilišnega zakona določa kot učni jezik na vseh naših univerzah srbo-hrvatski. Očividno je torej odpadla slovenščina, v kateri se je doslej z malimi izjemami predavalo na ljubljanski visoki šoli. Sicer je gotovo, da se je slovenski jezik izpuštil samo iz pozabljenosti, vendar pa ni odveč, če ob tej priliki postavimo o značaju in pomenu naše univerze nekatere načelne ugotovitve:

Ljubljanska univerza je najvišja slovenska kulturna ustanova, pridobitev skoro stoletnih narodnih teženj in bojov, ki smo jih imeli z ogromno silo nemškega duha in države. Zedinjenje v narodni državi skupaj s Srbi in Hrvati je namah čisto naravno prineslo izpolnitev stremljenja Slovencev po končni dovršitvi lastne kulturne stavbe. To je značilo, da so le v skupnosti vseh Jugoslovanov in ravno v njej najtrdnjše zajamčena vsa kulturna prizadevanja posameznih jugoslovanskih rodov, tako da je ljubljanska univerza od prvega dne brez vsakega spora dejansko bila slovenska univerza kakor sta zagrebška in belgrajska srbski, oziroma hrvatski.

Kakor je to čisto naravno dejstvo v splošnem da vse politično in kulturno udejstvovanje v naši državi bilo afirmirano po vidovdanski ustavi, tako se je vnovič potrdilo tudi po sedanjih vladi, ki je v pravkar vzakojeni postavi o državnem osnovnem in srednješolskem pouku dala slovenščini vnovič enakopravno mesto poleg srbohrvaščine. Bilo bi zato gotovo brez vsake logike, če bi se duševni razvoj naše mladine na podlagi in v duhu rodne jezika pred pražom visokega hrama vednosti in izomike namah ustavil, ker bi sicer bila vsa predhodna izobrazba, ki na koncu srednje šole dosega primeroma visoko stopnjo, brez pomena in višjega smotra. To bi se reklo, da bi se omejil pouk v slovenskem jeziku in duhu na tako zvano domačo vporabo, dočim bi višji znanstveni in duhovni razvoj v njem ne bil več mogoč. Ker je to popolnoma izključeno, ker bi diametralno nasprotovalo izgraditvi jugoslovanske kulture na osnovi obstoječih duhovnih vrednot, ki so jih doslej ustvarili Slovenci, Srbi in Hrvati, zato ni nobenega dvoma, da se je v načrtu novega univerzitetnega zakona na slovenščino v gorečnosti postavodajalnega dela pozabilo in da se bo v definitivnem tekstu gotovo postavila na pripadajoče ji enakopravno mesto.

To sledi tudi iz tega, ker bi izključitev slovenskega učnega jezika iz visokega šolstva v Jugoslaviji pomenila bodisi takojšnjo ustavitve bodisi počasno izumrtje vsega dosedanjega znanstvenega in duhovnega dela ter prizadevanja in plodov naših kulturnih delavcev. To bi bil konec stoletnega razvoja, dviga in izpopolnjevanja našega duha po naravnih osebnih, tradicijah in lastnih notranjih bogatstvih našega rodu. Ko bi tako naša tvorna sila v svojem središču prenehala, bi tudi izobrazba v materinskem jeziku in rodnom duhu na ljudski in srednji šoli izgubila prejšnjo vsako možnost nadaljnjega obstoja. Ni treba poudarjati posebič, da bi posledice tega pomenile ohromljenje in končen zastoj ter usahnitev vsega slovenskega

Težka eksplozija v Trstu

Peklenski stroj eksploziral v hiši fašističnega glasila „Popolo di Trieste“ — Del hiše se porušil — Glavni urednik lista po amputaciji obeh nog umrl, dva urednika in sluga ranjeni — Obsežna preiskava policije — Stevilne aretacije

Trst, 11. febr. z. Sinoči ob 22.50 so neznani ljudje izvršili atentat na tiskarno in uredništvo fašističnega lista »Popolo di Trieste«. Pod stopnicami, ki vodijo iz pritličja v prvo nadstropje je eksploziral peklenski stroj

v momentu, ko je bilo uredništvo v polnem poslu. Detonacija je bila ogromna. Pritličje in prvo nadstropje stavbe, kakor sploh vsa stavba so popolnoma razdejani. Na sosednih hišah so popokale šipe.

Uredniški prostori so popolnoma razdejani. Tiskarniški stroji pa prav težko poškodovani. Težko ranjen je bil Guido Neri, glavni urednik, dve korektorja in sluga. Ranjene so takoj prepeležali v bolnico, kjer so morali uredniku Neriju amputirati obe nogi, in skoraj ni upati, da bo ostal pri življenju. Ostali težko ranjeni se bodo morda rešili.

Na licu mesta se je takoj

izvršila preiskava,

ter je bilo dognano, da se je atentat izvršil z granato 149 mm, napolnjeno z ekrazitom. Našli so se deli peklenkega stroja ter ostanki zažigalne vrvice. Na mestu nesreče so izvedli preiskavo prefekt tržaške province, šef policije, pokrajinski tajnik fašistične stranke, poveljnik milice ter preiskovalni sodnik.

O dogodku so takoj brzojavno obvestili Turattija, kateri je še isto noč poslal uredništvu

»Popolo di Trieste« svoje sožalje.

Policija je uvedla strogo preiskavo, toda kljub vsem naporom, se ji ni posrečilo najti krivcev. Vsi tukajšnji krogi govore, da gre za delo protifašističnih revolucionarnih elementov. Ne samo v Trstu, ampak v vsej Italiji vlada veliko razburjenje.

Trst, 11. febr. z. Takoj po atentatu na zgradbo uredništva in tiskarne »Popolo di Trieste« so popravili nekatere stroje tako, da je mogel list še danes iziti. V tej številki pravi, da je nad 10 let vestno vršil svojo nacionalno dolžnost in da je stal na čelu fašističnega gibanja v Trstu, na tej važni izpostavljeni točki. Njegovi ranjeni uredniki so danes padli kot branitelji neustrašivega in nepremagljivega fašizma. Borbo je treba sedaj ojačiti, da bo čimprej končana.

Dalje prinaša današnji »Popolo di Trieste« sožaljne brzojavke iz Italije.

Trst, 11. febr. z. Vso noč in dan vodi policija strogo preiskavo in je izvršila že mnogoštevilne hišne preiskave. Aretiranih je bilo veliko število osumljenih oseb. Na mestu atentata so našli raztresene letake, v katerih se poziva narod na vstajo proti fašizmu. Stanje ranjenega urednika Neri je zelo težko. Po amputaciji nog še ni prišel k zavesti. Od ostalih treh je najtežje ranjen sluga Olle, medtem, ko se za ostala dva upa, da bosta čez par tednov zapustila bolnico, ako ne nastanejo komplikacije.

Po mišljenju strokovnjakov je bila granata napolnjena s 30 do 35 kg ekrazita. Našli so se drobci železa peklenkega stroja, na podlagi katerih se je dalo ugotoviti, da je bila vporabljen vojaška granata največjega kalibra.

Nerazumljivo je, kako je mogel atentator postaviti neopaženo peklenki stroj pod stopnice. Ravno tako je tudi še zagonek ali je bil peklenki stroj opremljen z uro in baterijo ali ne.

Pred razdejano zgradbo se je zbrala kmalu po atentatu ogromna množica ljudi, ki so živo komentirali dogodek. Pozneje so se vršile manifestacije za fašistični režim.

Vso noč so morali biti na delu gasilci, ki so se trudili, da se ne bi nastal požar razširil. Posrečilo se jim je tudi podpirati zidove tiskarne, da se ne bi zrušili na sosedne hiše.

Trst, 11. febr. z. Po mestu krožijo vesti, da je urednik Neri umrl na posledicah dobljenih ran.

Ni bilo političnega atentata

Belgrad, 11. febr. z. Agencija Stefani je izdala komunike, v katerem pravi, da so vesti o političnem atentatu na italijanski list »Popolo di Trieste« netočne. Nesreča je nastala radi slučajne eksplozije stroja v tiskarni.

Haaški dogovor pred nemškim parlamentom

Govor dr. Curtiusa

Berlin, 11. februarja. D Nemški državni zbor je danes začel razpravo o haaških dogovorih. Senzacija dneva je bilo presenečenje, da je poslanec Hugenberg, ki od revolucije dalje v državnem zboru še nikdar ni govedil, danes kot voditelj največje opozicijske stranke imel strasten agitacijski govor.

Dr. Curtius je najprej v tišem govoru omenjal izjavo, s katero je Müllerjev kabinet dne 3. julija 1928 obljubil osvoboditev zasedenih krajev, zadovoljivo rešitev saarskega vprašanja in končno ureditev reparacijskega vprašanja. Dve glavni točki sta po poldrugoletnem boju doseženi in on nima nobenega poviada dvomiti, da ne bi pogajanja o saarskem vprašanju s pozitivno voljo na nasprotni strani prišla do skorajšnje odločitve. Jamstvo za upniške države obstoji sedaj v z lastno odgovornostjo prevzeti svedeni obveznosti Nemčije, da se bo držala določenih anuitet v smislu določb Youngovega načrta. Versailleski sankcijski sistem pa je odstranjen in Francija je v bodoče v vseh primerih, ki so praktično sploh možni, zavarovana proti samoljubnosti in nevarnosti. Če pa misli kaka upniška država, da sme trditi, da je Nemčija raztrgala novi načrt, mora pred vsakimi drugimi nadaljnjimi koraki poklicati na pomoč najvišjo mednarodno svetovno instance, da izpove odločitev sodišča.

Dalje je dr. Curtius dal časa govoril o likvidaciji dogovora s Poljsko, katerega pobija v državnem zboru močna opozicija. Samo tu je

govoril nekoliko glasneje, ko je povedal, da se vsebina in namen poljske pogodbe v javnosti mnogokrat ponareja v veliki meri. Ponovil je krilatico o nemotiviranih milijardnih darovih poljski državi ter je izjavil, da je nemška obremenitev ostala v okviru znosnosti. Zato pa je Nemčija dobila dragocene narodno politične koristi ter se je posebno olajšal pritisk, ki že desetletja bremeni na nemški manjšini na Poljskem. Dr. Curtius je zaključil svoja izvajanja s tem, da nihče v vladi ne misli na to, da bi se bahal z velikim nemškim uspehom, ter je naglašal čvrsto voljo, da se z vsemi močmi in s poštenim prizadevanjem izpolnjujejo plačilne obveznosti.

Nasprotniki govornika na levi in desni strani so bili med njegovim govorom mirni. Tem večji nemir pa je nastal takoj potem pri komunistih in socialnih demokratih, ko je Hugenberg stopil na govorniško tribuno. Že pri prvih stavih je dobil voditelj socialnih demokratičev poslanec Wells ukor od predsednika. Hugenberg je začel svoj govor z reminiscenco in izjavil, da je že pred leti nekdo rekel, da mora politika izpolnitve mirovne pogodbe privedi do zasedbe Porurja. Ta nesreča se je potem res zgodila. Pri tem je pripomnil poslanec Wells: »Pri tem si lepo zaslužil!« Desnica je nato povzročila velik hrap, komunisti so žvižgali in predsednik je ukoril poslanca Wellsa.

Glede nadaljnjih izvajanj Hugenberga je

kulturnega življenja, slovenske knjige, slovenske samobitne tvornosti sploh. Ker tega nihče hoteti ne more — saj bi bilo to bistveno okrnjenje jugoslovanstva kot višje duhovne enote sploh — zato opozarjamo na te stvari izključno le zato, da se nenameravana izpušitev slovenščine kot učnega jezika v načrtu univerzitetnega zakona popravi, dokler je čas.

Nahajamo se v dobi notranje konsolidacije, pomirjevanja raznih razdružujočih strasti, usmerjenja vseh sil v dobro države in vzajemnosti Jugoslovanov; srečno dokončana pogajanja z bolgarsko državo zbujajo v zvezi z napredujočim duhovnim zbližanjem upravičene stoletne nade v združitev vseh slovanskih rodov na jugu Evrope sploh. V takem času se je sploh treba izogibati vsemu, karkoli bi moglo zanetiti iz pepela iskre brezplodnih po-

blemov, debat in prerekanj, ki so nas v prejšnji dobi ustavnih in drugih bojov oddaljevali mesto da bi nas približevali. Sem spada v prvi vrsti vprašanje različne jugoslovanske duševnosti in jezikov, ki je najbolj rešeno, če se mirno prepustijo svojemu dosedanjemu naravnemu razvoju pa naravnemu učinkovanju srčnega notranjega približevanja ter vzajemnosti v eno državo združenih jugoslovanskih narodov. Vsak drug poizkus se mora ponesrečiti, ker bi ne bil naraven. Mirno notranje utrjevanje naše državne skupnosti, ki se po visoki pobudi našega vladarja na vseh poljih s tolikim pridom vrši, zahteva, da se nepotrebna vprašanja ne načenjajo.

Da se pa bo slovenski jezik v našem visokošolskem pouku ohranil in v zakonu zasigural, o tem Slovenci tudi za hip ne dvomimo.

pripomniti, da se ni zadovoljil s tem, da bi volivce še nadalje pozivljali k boju proti Youngovemu načrtu, kateri boj je že zgubil z ljudskim glasovanjem, temveč da je tudi apeliral na inozemstvo. Strašil je s strašilom nove revolucije. Dobesedno je izjavil: »Mi smo že sredi v propadanju in sredi kulturnega boljšeizma. Če je sploh še kje kaka pozitivna sila za premaganje epidemije boljšeizma, je to v Nemčiji. Vzhodni boljšeizem in zapadni roparski kapitalizem, kakor se izraža v Youngovem načrtu, grozita kot silna nevihta, razliti se v prostoru srednje Evrope, da povzročita kaos v Evropi.« Na te tirade se je levica posmehovala.

Takoj nato pa je dr. Curtius odgovoril Hugenbergu, rekoč: Poslanec Hugenberg ni takrat, ko je prišla nesreča nad Porurje, vedel nobenega pota, da se prepreči ta nesreča. Tudi danes izjavlja samo, da Youngov načrt ruši svobodo, edinstvo Nemčije in nemško kulturo. Z jasnim namigavanjem na diktaturo, ki jo vrši Hugenberg v lastni stranki, je izjavil Curtius: »To je očitek, ki vam ga očitamo kot voditelju tako zvane narodne opozicije, da mislite, da samo vi smete odločati o svobodi, edinstvenosti in kulturi Nemčije. Mi smo mislili, da z Youngovim načrtom služimo svobodi, edinstvenosti in kulturi Nemčije, ne pa z metodami, ki jih porablja poslanec Hugenberg. Bil sem radoveden na njegov govor, toda poslanec Hugenberg niti z eno besedo ni omenil, kaj bi storil on, če bi stal na našem mestu.«

Kraljica Marija v Bukarešti

Belgrad, 11. februarja. z Gospa Eleonora Svrljuga, ki je kot častna dama odpotovala z Nj. Vel. kraljico Marijo v Bukarešto, je položila v njenem imenu venec na grobu romunskega Neznane junaka.

Nešič — predsednik diplomatskega kluba

Sofija, 11. febr. AA. Jugoslovanski poslanik v Sofiji Ljuba Nešič je bil skoro soglasno izvoljen za predsednika diplomatskega kluba »Union« v Sofiji. Prvi, ki mu je čestital, je bil bolgarski minister za zunanje zadeve Burov.

Premestitve v davčni službi

Belgrad, 11. febr. (AA.) Z ukazom Nj. Vel. kralja sta bila na predlog ministra financ postavljena: za davčnega inspektora v I/II pri davčni upravi v Pljuju Ladislav Jerše, davčni inspektor davčne uprave v Ormožu; za davčnega kontrolorja v II/II pri davčni upravi v Ormožu Karlo Zabkar, davčni kontrolor davčne uprave v Logatcu; oba po potrebi službe.

Papež spreime Mussolinija?

Pariz, 11. febr. AA. Poročajo iz Rima, da bo za Turatijem jutri posetil papeža tudi predsednik italijanske vlade g. Mussolini. Ta poset bo važen dogodek v razmerju med italijansko vlado in Vatikanom ter obnovljenju odnošajev prijateljskega značaja.

Visoko odlikovanje kardinala Gasparija

Rim, 11. febr. D. Italijanski kralj je kardinala Gasparija obvestil o tem, da mu je kot znak osebnega spoštovanja podelil najvišje italijansko odlikovanje anuciatskega reda. Obvestilo se konča z besedami: »Vaš udani bratranec Viktor Emanuel, kakor je običajno pri imejlih tega reda. Izročitev reda se bo izvršila danes zvečer na sprejemu, ki bo na čast papežev nunciature pri Kviralu.

Pacelijev naslednik

Rim, 11. febr. D. Za naslednika kardinala Pacelija je bil izbran dosedanj apostolski nuncij v Budimpešti Orsenigo, ki bo v kratkem odpotoval v Berlin. Njegovo mesto v Budimpešti pa bo zasedel msgr. Angelo Rutta, apostolski delegat v Carigradu.

Zagreb dobi vzorno kliniko

Zagreb, 11. febr. z. Zagreška medicinska fakulteta je začela graditi na Salati, kjer se nahajajo tudi druge zgradbe te fakultete, svojo veliko, moderno in vzorno kliniko. Včeraj se je že začelo s kopanjem temeljev. Za novo zgradbo je dovoljen kredit 2 milijonov dinarjev. Zagreški medicinski krogi upajo, da bo zgradba še tekom letošnjega leta pod streho. V njej bo razen zobne klinike tudi ortopedijski oddelek. Ko bo ta zgradba končana, bo imela zagreška medicinska fakulteta svojo opremo popolno.

Na siedo ponarejevalcem 20 odst. bonov

Zagreb, 11. februarja. z. Policija nadaljuje z zasledovanjem ponarejevalcev 20% kronskih bonov. Danes so privedli v Zagreb moža, ki je bil aretiran v Splitu. Izjavil je, da so mu bili falsificirani boni podtaknjeni od neznanega človeka. Zagreška policija je stopila v zvezo s šuškaško policijo in upa, da se ji bo vendar posrečilo dobiti pravega krivca.

Detektiv se ustrelil

Zagreb, 11. febr. z. Policijski detektiv Hadži Ahmedić je danes izvršil samonior z revolverjem. Vzrok samomora ni znan.

Nesreče delavcev

Belgrad, 11. februarja. AA Delavec Rade Milosavljević je včeraj skočil s tretjega nadstropja delavske zbornice na kamenit tlak. Pri padcu je dobil težke poškodbe, ter je kmalu nato umrl. Domneva se, da je nesrečno storil ta obupni čin radi neozdravljive sušice.

Belgrad, 11. februarja. AA Včeraj dopoldne je padel z ladje »Peter Zrinski« delavec Milivoje Pavlović. Hipoma je izginil v valovih, tako da niso mogli do danes najti njegovega trupla.

Zagreške vesti

Zagreb, 11. febr. z. Jutri ob obletnici kronanja svetega očeta Pija XI. bo bral prevzvišeni nadškof g. dr. Ante Bauer v zagreški stolnici pontifikalno sveto mašo s »Te Deumom«. Po maši bo v svojem dvoru sprejemal.

Zagreb, 11. febr. z. Danes je prevzvišeni g. nadškof dr. Ante Bauer proslavil svoj 75. rojstni dan v intimnem krogu. Ob tej priliki je prejel od vseh strani mnogoštevilne brzojavne čestitke.

Zagreb, 11. febr. z. V soboto in nedeljo 8. in 9. februarja so priredili dijnki, člani Marijine kongregacije zabavne večere, katerih so se udeležili roditelji in sorodniki. Prisotno je bilo lepo število zagreškega občinstva, med njimi monsignor Milan Strahinšćak, šolski inspektor, profesorji itd.

Zagreb, 11. februarja. z. Zagreški mestni župan dr. Srkulj je včeraj odpotoval v Belgrad. Njegovo potovanje je v zvezi z vprašanjem zakladne bolnice ter z vprašanjem zgraditve podvoza na Zagreški cesti, kjer križa železnico glavna zagreška prometna žila.

Zagreb, 11. febr. z. Univerzitetne oblasti so podvezle vse mere, da dobijo sredstva za zunanjo in notranjo popravo univerzitetne zgradbe, ki je restavracije že zelo potrebna.

Vesti iz države

Subotica, 11. febr. z. Carinskemu uradu se je posrečilo aretirati dva opasna tihotapca, ki sta bila člana dobro organizirane bande. Tihotapila sta težko svilo iz Budimpešte v Belgrad.

Split, 11. febr. z. V Splitu se je ustanovilo novo pomorsko prometno društvo malih splitskih obrtnikov, ki so v ta namen kupili velik motorni čoln, 800 ton nosilnosti. Parobrod pride prihodnje dni v splitsko luko.

Dunajska vremenska napoved. Zbiranje visokih oblakov. Na predgorju Alp in višinah še višja temperatura, v kotlinah pa zjutraj še huda mraz.

Angleška proti podmornicam

Plenarna seja londonske konference — Govor prvega admirala Alexandra

London, 11. februarja. AA. Davi se je sestala v Saint-Jameski palači javna plenarna seja pomorske razorožitvene konference, ki je razpravljala o vprašanju podmornic. Stanje podmorskih bojnih sil petih držav, ki so zastopane na konferenci je to: Zedinjene države imajo 122 podmornic, v gradnji 5, skupno 127, Francija 52, v gradnji 47, skupno 99 podmornic, Japonska 64, v gradnji 7, skupno 71 podmornic, Britski imperij 53 podmornic, v gradnji 10 in zgradnja 3 podmornice je predvidena, skupno 57.

Plenarni seji je predsedoval ministrski predsednik Macdonald. V imenu Anglije je govoril prvi lord admiralitete Alexander, ki je v svojih izjavah zastopal angleško stališče, naj se podmornice popolnoma odpravijo. Alexander je v svojem govoru naglasil, da zahteva Anglije po popolni odpravi podmornic ni nova. Vse angleške vlade so vedno zahtevale, naj se podmornice izločijo iz pomorskih gradbenih programov. Ravno tako stališče je zastopala Anglija na washingtonski konferenci in pozneje po premirju leta 1918, ko so se zastopniki držav še živo spominjali bridkih izkušenj prve vojne, v kateri so se uporabljale podmornice v tako veliki meri. Človeštvo še vedno ni pozabilo grozote podmorske vojne, ki je v nasprotju z vojnim in človeškim pravom, kakor je svoječasno izjavil lord Balfour.

Zaradi tega, je nadaljeval govornik, ni nespametno zahtevati, da se store koraki, da se prepreči ponovitev takih dogodkov, preden umre sedanja generacija, ki jih je izkusila, in preden nastopi nova generacija, ki nima teh žalostnih izkušenj.

Alexander je nadaljeval, da ve, da so nekatere, na konferenci zastopane države, proti popolni odpravi podmornic. Angleška delegacija je razumela to stališče teh držav tako, da potrebujejo podmornice v zgolj obrambne svrhe.

Nadalje je govoril Alexander o defenzivnem značaju podmornic. Govornik je v nadaljnjih izjavah poudaril, da je skušala Anglija tekom minule vojne uporabiti podmornice za obrežno obrambo. Kljub vsem naporom se je ta poizkus ponesrečil in angleška obrežna mesta so utrpela velike gmothe in človeške žrtve.

Obramba važnih obrežnih točk proti nenadnim napadom v temi in v megli s strani hitrih ladij je nenavadno težavna in tudi podmornice ne morejo v takih primerih storiti veliko. Če so podmornice na površju, niso nič hitreje od torpedov z majhno hitrostjo. Pod vodo so pa podmornice slepe ali pa vidijo zelo malo.

Zategadelj smo mnenja, da podmornice niso glede na velike gradbene troške posebno primerne za obrežno obrambo. Podmornice so uporabne in so se tudi rabile za velike ofenzivne operacije. Angleška mornarica lahko pokaže mnogo primerov, v katerih so se podmornice z uspehom uporabile v ofenzivnih akcijah v ozkih morjih in lukah. Nedvomno potrdijo lahko tudi druge države ta argument.

Govornik je nadaljeval, da noče govoriti o odvratni vojni podmornici proti trgovskim ladjam, ko velikokrat zaradi pomanjkanja rešilnih čolnov ni bilo moči rešiti potnikov in posadke. Katera teh obsežnih operacij, je vzkliknil govornik, ni bila napadalnega značaja?

Kaj ne bo ohranitev teh ladij tvorila nevarnost, da bodo podmornice orožje v rokah brezobzirnih sovražnikov pri napadih, katere civilizirani narodi spremljajo z grozo?

Govornik je zaključil svoj govor z željo, naj bi se uporaba podmornic, ako se ne bo že čisto odpravila, vsaj čim bolj omejila, kar bi bilo v veliko korist človeštva.

Stališče Amerike

London, 11. febr. Stimson je izjavil v svojem govoru, da je podmornica danes v svoji

uporabi še brez vseh pravil. Podmornice so se razvile v nevarno ofenzivno orožje. Amerika je prepričana, da bi podmornica, če bi obstojala še nadalje, tudi v bodoči eventualni vojni dajala povod za skušnjave, da bi se porabljala ravno tako brezobzirno, kakor jo je med svetovno vojno porabljala Nemčija. Da se ta skušnjava spravi s sveta, je mogoča samo ena pot: podmornice kot bojno orožje sploh odpraviti. Stimson je nadalje pobijal francosko naziranje, češ da je podmornica defenzivno orožje.

Zahaj je Francija za podmornice

Francoski mornariški minister Leguès je potem navajal, da francoska vlada iz treh vzrokov podpira svoje stališče, da je odprava podmornic za sedaj nemogoča, in sicer: 1. Podmornica je bojna ladja kakor vsaka druga in se mora odstraniti šele tedaj, če se odločijo države k temu, da odpravijo vojno brodogeje, 2. Podmornice je obrambno orožje, ki je neobhodno potrebno za vse pomorske države, 3. Poraba podmornic se lahko uredi prav tako natančno, kakor vsake druge vojne ladje v morskoi vojni. Leguès je nato naglašal, da Francija podmornic v svrhu obrambe svoje odprte obale in velikih pristaniških mest v času odsotnosti visokomorskega brodogeja v pomorski vojni ne more pogrešati, ravno tako važna pa je podmornica za transporte čet od Afrike do južne francoske obale.

Izjava Grandija

Italijanski zunanji minister Grandi je izjavil, da je podmornica orožje slabotnih brodogejev, kakor so velike bojne ladje orožje velikih brodogejev. Če so velika brodogeja pripravljena dati bistvene koncesije na področju izločitve velikih bojnih ladij, bi mala brodogeja mogla uvaževati, da odstranijo s svoje strani podmornice, ki so edino učinkovito orožje proti velikim bojnim ladjam. Italija je povsem pripravljena, preko okvirja francoske teze razpravljati o možnosti sočasne odprave podmornic in velikih bojnih ladij. Predpogoj za odpravo podmornic pa je za italijansko vlado splošna izvedba tega načela in bistvena razorožitev v vsakem drugem orožju.

Japonska za podmornice

Japonski delegat je izjavil, da se Japonska, ki je država, obstoječa iz mnogih otokov, ne more odreči podmornicam kot obrambnemu orožju, da pa je Japonska pripravljena, sprejeti predloge, ki bi bili sposobni, da preprečijo vsako zlorabo podmornic in vsako kršitev mednarodnih pravnih načel.

Na koncu današnje plenarne seje se je razprava o podmornicah reasumirala v dveh resolucijah. Ameriška resolucija zahteva, da se v odborovih posvetovanjih proučijo sledeča vprašanja: 1. odprava podmornic, 2. mednarodna pravna ureditev porabe podmornic po načelih, ki veljajo za nadvodne ladje, 3. omejitev velikosti podmornic na ladje defenzivnega značaja. Francoska resolucija pa zahteva, da se sestavi konvencija, katero naj podpisajo vse pomorske države in ki predvideva, da se bojevanje podmornic uredi po istih tako zvanih haaskih načelih, kakor že veljajo za nadvodne ladje.

Po plenarni seji se je naglašalo z dobro poučene angleške strani, da konferenca po predhodni razpravi o podmornicah in ker je prišlo do kompromisa o razorožitvenem postopku, lahko preide v drugo fazo, v kateri se bo sedaj razpravljalo o številu in tonazi ladij, katere se imajo še zgraditi ali staviti v službo.

Kutjepova ugrabila GPU

Pariz, 11. febr. AA. Po pisanju današnje »Liberté« je policija po izvršitvi preiskave v Berlinu prišla do sklepa, da je izginotje generala Kutjepova delo GPU, državni tajni policijski urad sovjetske unije, pri čemer je največ udeležen Ivanovič, bivši šef GPU v Parizu. Drugače pa je preiskava v zadevi izginotja generala Kutjepova zašla v stagnacijo.

Drobne novce

Madrid, 11. februarja. AA Po vsej Španiji pada sneg. Številne železniške zveze so pretrgane, posebno med Saragozo, Carnieo in Valencijo. Istotako ogrožajo snežni zameti železniške proge med Alverijo, Avilo, Salamanco in Carineno.

Pariz, 11. febr. AA. Poročajo iz Barcelone, da je v okolici Lavillona blokiral sneg 150 turistov, ki se nahajajo v zelo nevarni in neprijetni situaciji, zlasti, ker jim je pošla vsa hrana. Storjeni so vsi potrebni ukrepi, da jih rešijo.

Pariz, 11. febr. AA. Vlada Združenih držav je naročila svojim ladjam, da odplovejo na odprto morje, ker so se na linijah, na katerih vozijo parniki, začele zbirati velike plošče ledu. Druga leta so se ladje odpravile na odprto morje v to svrhu šele okoli 1. aprila.

Varšava, 11. februarja. AA V Rubežovem na severnem Poljskem je bil obsojen na 7 dni zapora neki 100 letni starac, ker je brez dovoljenja zasadil tobak. Ko so oblastva izvedela za njegovo visoko starost, so mu izbrisale kazen.

Priprave za popolno izpraznitev Porenja

Pariz, 11. febr. D. Obenem s pričetkom razprave v nemškem državnem zboru o ratifikaciji Youngovega načrta javlja radio-agentura iz oficijonega francoskega vira, da so se začele priprave za izpraznitev tretjega porenškega pasu. V vseh garnizijah se sestavljajo inventarji o preničnem in nepreničnem premoženju, ki ga bo treba vrniti nemški vladi in izdano je že povelje topničarskim in konjeniškim polkom za odhod. Prve čete bodo odhajale začetkom meseca aprila.

Vitus Heller

obsojen na tri mesece zapora

München, 11. febr. Bavarski ministrski predsednik dr. Held je pred sodiščem nastopil proti izdajatelju lista »Das neue Volk« v Würzburgu, g. Vitus Hellerju radi razžaljenja. Pred tedni je omenjeni list prinesel tri članke, v katerih se trdi, da ministrski predsednik dr. Held l. 1923 ni dovolj odločno branil ustanovitve avtonomne Pfaltze. Radi obrekovanja je bil pisatelj Vitus Heller nato obsojen na tri mesece ječe, pokritev sodnih stroškov in objavo razsodbe v 6 listih. Kazenskih olajšav mu sodišče ni priznalo. Tudi se zaporna kazen ne more spremeniti v denarno kazen.

Ljubljansko trgovstvo

Ljubljana, 11. febr. l. Danes zvečer se je vršil redni letni občni zbor Gremija trgovcev za mesto Ljubljana. Po ugoiovitvi sklepčnosti je predsednik gremija g. Gregorc pozdravil zastopnika obrtne oblasti g. Cehuna, zbornice TOI gg. preds. Jelačina in tajnika dr. Flessa, Zveze trgovskih gremijev in društva »Merkur« g. Kavčič, Društva »Trgovski dom« g. Jelačina st., članika Društva trgovskih potnikov g. Kreka, ravnatelja gremijske šole g. Gruma in zastopnika pomočnega zbora Medicerja in Streklja. Ko se je spomnil umrlih članov, v katerih počastitev so se navzoči dvignili, je predlagal udanostne pozdravne brzojavke Nj. Vel. kralju, min. predsedniku gen. g. Živkoviču, trgov. ministru g. Lemetoviču in gozd. ministru g. dr. Korošču, kar so navzoči z velikim odobravanjem vzeli na znanje. Nato je podal obširno načelstveno poročilo, začenjajoč z manifestom Nj. Vel. kralja, ki ga je ljubljansko trgovstvo iskreno pozdravilo. Preteklo leto je prineslo zlasti mirno in redno poslovanje trgovine. Uveljavilo se je mnogo novih zakonov in pričakovati je še nadaljnjih. Gremijalni odbor se je povsod najvestneje zavzemal za trgovske interese. Dela ima še veliko. Zlasti se trudi za ugodno rešitev komunalnih vprašanj (n. pr. z uveljanjem novega tržnega reda). Koncem svojega govora se je predsednik zahvalil društvu »Trgovski dom«, zborni za TOI, urednikom stanovskih glasil in predsedniku »Merkurja« g. Windischerju za njih uspešno delovanje in korist ljubljanskega trgovstva. Pozdravil je tudi imenovanje zborničnega tajnika g. Ivana Mohoriča v odbor zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Svoje poročilo je končal z nado, da se bo prihodnji občni zbor vršil v »Trgovskem domu«.

Nato se je oglašil k besedi predsednik zbornice za TOI, prinašajoč njene pozdrave. G. Jelačin je grajal majhno udeležbo na občnem zboru, čeprav šteje gremij nad 1300 članov. Ni sicer toliko dela, kakor je bilo pred leti, toda vseeno je dolžnost, da se trgovci pobrigajo za svojo strokovno organizacijo. Letos pa je odprtih zlasti mnogo vprašanj komunalne politike, ki se prav zelo tičejo trgovine. Tako je na dnevnem redu regulacija Ljubljane in mestna občina se pogaja z našimi denarnimi zavodi za posojilo 30 do 40 milijonov Din, katerih del bi se porabil za investicije. Nadalje je odprto vprašanje tlakovanja ulic, carinarnice, kolodvora, revizije trošarinске tarife itd. Nato je poročal o izvršenem delu pri gradnji »Trgovskega doma«. Apeliral je na zborovalce, da se še z večjo vneto oklepajo zbornice, kjer so jim odprta vrata.

Zastopnik Zveze trgovskih gremijev, podpredsednik g. Josip Kavčič je ugotovil, da je umešten apel na trgovce, da se v večjem številu udeležijo občnih zborov. Med najvažnejše naloge gremijskega dela spada v bodoče izvedba obveznega bolniškega zavarovanja (do sedaj se je prijavilo premalo interesentov). Letos bo gremij na iniciativu zveze uvedel vaješne preizkušnje, kar bo zelo koristilo strokovni usposobljenosti naraščajca.

O proračunu je poročal blaginjak g. Zelezničkar. Iz podkov je razvidno, da so znašali dohodki lani nad 0.8 milj. Din, od česar je šlo za Trgovski dom pol milijona Din. Cista imovina gremija znaša 0.15 milj. Din. Proračun za 1930 znaša v dohodkih 0.1, v izdatkih 0.2 milj. Din. Primanjilaj se bo kril z doklado, ki na bo občutno manjša kakor lani. Tudi poročilo nadzorstva je občni zbor odobrilo, kakor tudi predlog proračuna za 1930. Med samostojnimi predlogi je zbornični predsednik Ivan Jelačin predlagal, da se ljubljansko trgovstvo zavzame v svrhu pospeševanja našega tujkega prometa za pospešitev gradbe železniške proge z morjem kakor tudi za zgraditve drugega tira na progi Zidani most—Zagreb. Nadalje je g. Verbič predlagal, da naj gremij podvzame akcijo, da se omeji izdajanje novotnih daril in kolektiranj. Nadaljnji samostojni predlogi so zahtevali odpravo trošarinškega registra, ki povzroča točilcem mnogo neprivlačnosti, na njih mesta pa naj se uvedejo naznanila o vkletenju in izkletenju, potem pa odpravo nabavnih knjižnic za sol, ker je sedanja praksa popolnoma nepotrebna in ovira ekspeditivno poslovanje, praktično pa nima nobenega pomena, dokler je veleprodaja soli v zakupu in je nabava drugače kakor potom zakupa nemogoča.

Vsa poročila kaor tudi predlogi so bili soglasno sprejeti, nakar je predsednik g. Gregorc zaključil z zahvalo navzočim članom uspeši občni zbor.

Slovenskim umetnikom!

Ker je centralni odbor Britanskega društva v Zagrebu poveril pripravljala dela za udeležbo Slovencev na londonski razstavi zopet prvotnemu odboru, se je žirija za Ljubljano sestavila tako-le: Richard Jakopič, A. G. Kos in Janez Zorman. Odbor prosi vse slovenske umetnike brez ozira na smeri, katerim pripadajo, da se razstave v okviru objavljenih pogojev udeležijo s svojimi najboljšimi deli, ker gre za čim dostojnejšo manifestacijo jugoslovanske in slovenske umetnosti v tujini. Dela je poslati najkasneje do sobote, 15. febr. zvečer v Narodno galerijo.

Slovenska Krajina pri g. banu

Za popočno državno gimnazijo v Murški Soboti

Ljubljana, 11. februarja.

Danes je sprejel gospod ban Dravske banovine v Ljubljani 43 županov iz Slovenske krajine. Z njimi je bila tudi deputacija prekmurških roditeljev, katere je vodil g. šolski vodja iz Murske Sobotice F. Gabrijelčič. Starši iz Slovenske krajine, zbrani na svojem sestanku dne 2. februarja so namreč sklenili, zaprositi gospoda bana za posredovanje pri Nj. Vel. kralju, da bi se izpopolnila gimnazija v Murški Soboti in dobila naslov Kralja Petra Osvoboditelja. V ta namen so izročili roditelji gospodu banu dve spomenici, eno za bana, drugo pa za Nj. Vel. kralja.

Kakor biljka po solncu hrepeni narod v Slovenski krajini po izobrazbi. Dolga stoletja jih je tlačil in žulil tuj jarem. Ljudstvo z malimi izjemami docela slovensko, je moralo kloniti tuji premoči, ker je bilo preslabo, da bi se osamosvojilo. Obiskovalo je tuje šole, prilagoditi se je bilo treba razmeram in upati na boljše čase. Pač so se dobili možje, ki so svojemu narodu vivali upanja v duše, možje kot je blagopokojni g. župnik Ivanovci, ki je narod učil in bodril k boljšemu, imel shode, izdajal slovenske knjige in bil sploh nekaj varuh slovenstva v Slovenski krajini. Kajti namen prejšnjega gospodarja v Slovenski krajini je bil, asimilirati in popolnoma si osvojiti to pridno

ljudstvo Slovenske krajine in zastrupljati vse, kar je bilo materinega — slovenskega. Ljudstvo pa je težko čakalo osvobodjenja izpod tega jarma.

Ko je končno prišlo osvobodjenje izpod tuje nadvlade, je zasijala zlata svoboda tudi Slovenski krajini, ki se je z vso ljubeznijo vdala novi državi. Danes šteje Slovenska krajina nad 100.000 prebivalcev. Vroča želja vsega tamkajšnjega prebivalstva pa je, da bi svojo mladino vzgajali doma — v metropoli Slovenske krajine — v Murški Soboti. Tu obstoji sedaj samo nižja gimnazija, višjo pa vzdržuje občina v zadnjem letu z dobrodelnimi prispevki banske uprave. Ker pa je razumljivo, da občina kljub temu ne bo mogla prenašati ogromnih bremen za vzdrževanje višje realne gimnazije, je deputacija roditeljev naprosila gospoda bana, da izroči Nj. Vel. kralju tozadevno spomenico, v kateri prosijo, da bi se gimnazija v Murški Soboti izpopolnila in da bi se smela v spomin na blagopokojnega kralja Petra imenovati »Kralja Petra Osvoboditelja državna realna gimnazija«, s čimer hoče Slovenska krajina postaviti pokojnemu kralju neminljiv spomenik poznim rodovom!

Gospod ban je pokazal napram deputaciji za Slovensko krajino pravo očetovsko zanimanje in skrb.

Belokranjski kofiček

Metliški g. prošt Gregor Cerar je obolel. Sicer ga je bolezen že večkrat opominjala, pa je gospod le odlašal. Menda ne bo kaj nevarnega. Že pred par dnevi je odšel v redovno bolnišnico v Ormož in v tveganje tam ostati še kak teden. Gre za zastarano črevesno bolezen.

Občni zbor kmetijskega društva v Metliki 9. februarja je bil precej ognjevit. Le, žal, so zadržniki še premalo odkriti. Nekateri so povedali, kar jih je težilo, in prav je tako, ker to je mesto, kjer naj se porazgovorimo o tem, kaj je prav in kaj ni prav. Tisto zahrbtno ogovarjanje konsumskega »kofeta« in česarkoli pa ni nikomur v korist, če je pa komu v škodo. Je to tistim, ki v konsumu kupujejo, in tistim, ki bi si čisti dobiček radi delili, ker s tem manjšajo kup, iz katerega bi radi jemali. Čim bolj bomo konsumu zaupali, tem več bomo imeli od njega.

Na Suhorju je bila 9. februarja uprizorjena Finžgarjeva igra »Razvalina življenja« v prostorih g. Blažiča. Igralci so svojo nalogo rešili v splošno zadovoljnost. Občinstva pa se je tudi nabralo za polno dvorano.

Na Suhorju župnišče in cerkev še vedno čakata na novega gospoda. Pa ga ni in ni. Prošili smo že presvetlega in ga še prosimo; samo da bi kmalu izprosili, ker je sedaj treba za vse v Metliki, ali pa en teden čakati.

V metliški cerkvi sta bila 10. februarja poročena Franc Kraševac in Marija Ambrožič iz Lokvice. Oba sta bila zvesta in poštrenovalna v delu za katoliške organizacije. Bog naj ju živi v sreči, zdravju in veselju! Novoročenca pa naj ostaneta podpora katoliške misli še za naprej!

»Detektiv«

Kako lahko dobiš tri dni.

Srečko iz Ljubljane je dečko, ki ima navado hoditi v gostilno tudi brez denarja. V pričanju, da je kredit več vreden kot denar, je prišel nekoč v tisti del prelepe Ljubljane, kjer kelnarje brhka Francka. Srečko je bil vesel in je pil, čeprav je imel v žepu luknjo. Pil je toliko časa, da je zapil 52 Din. No, ne zanič, ker denarja ni imel, pač pa zapil za 52 Din svojega kredita, ker, žal, Francka se je pri obračunu radi Srečkove »suhote« čutila zelo razžaljeno in Srečko je bil pri njej za vselej ob kredit. Ko ga je pozneje Francka včasih kje slučajno našla, ga je vedno opominjala: »Plaćaj, Srečko, kar si zapil!«

K. Francki pa je hodil pit tudi Cene. Fejst fant je ta Cene in postaven kot hrast. Francki je naenkrat nekega večera šinila v glavo pametna misel. Lepo se je zasukala okoli Ceneta in mu rekla:

»Oj, Cene, kako ste vi zal mož! Veste kaj! Tisti Srečko — saj ga poznate — mi že dolgo časa dolguje 52 Din, ki jih je nekega dne zapil. Ne morem in ne morem jih stiriti od njega. Vi ste pa tako močan in postaven kot kak policist, kaj, ko bi vi šli tja k njemu in mu rekli, naj vendar plača. Saj veste, jaz tudi ne morem kar tako. Če pa sprva še ne bi hotel plačati, pa recite, da ste detektiv, da bo imel respekt, pa bo plačal. Ali greste, kaj?«

»Zakaj pa ne, kar precej zdajle grem. Plačati moram!«

Cene je pograbil klobuk in hajdi. Prišel je na Srečkovo stanovanje, kjer pa je našel le njegovo ženo. Razjasnil je torej kar nji svoj prihod, da naj Srečko že vendar enkrat Francki plača zapite dinarje.

»Oprostite, gospod, prav nič denarja nimam sedajle. Oh, tako sem suha! Povedala pa bom Srečko, kako in kaj. Samo za ime vas prosim, da bom vedela povedati, kdo je bil tukaj.«

»Jaz, jaz, no jaz sem detektiv. Ker je Srečko res že dolgo časa dolžan, naj čimprej plača, da ne bo imel sitnosti s policijo!« je junaško vzbolil prsi Cene.

»Jezus!« je ušlo prestrašeni ženi, kajti prihod tajnega policista jo je tako razburil, da se je tresla kot šiba.

»Čakajte, gospod, bom pa dala kar hčerkino hranilno knjižico, ako je vam prav. Notri je okrog 150 Din prihrankov zabeleženih. Bo dovolj?«

»Kar sem z njol!« je menil »detektiv« in se poslavljajal.

»Bom šla pa kar z vami in poiskala njega, da mu povem.«

»Dobro, le pojdite!« je dejal detektiv. Vse dala sta se na tramvaj in šla v gostilno k Francki. Srečka pa ni bilo tam.

»Francka, daj ga pol litra gor, bova s Srečkovo gospo malo pila.« je rekel detektiv.

Malo čudne oči je napravila ob tem Srečkova žena. Čudila se je čimdalje bolj in je odšla iz gostilne v takem pričanju, da ta detektiv ni detektiv in da ga bo treba razkrinkati.

Prav kiso se je pred sodnikom držala Francka. Kaj more ona za to? Do denarja vendar mora priti ne? Cene pa je imel tako kosmato vest, da niti ni prišel pred sodnika. Pa tudi v njegovi odsotnosti ga je sodnik pritisnil na tri dni zapora. Francki pa se je to — da do denarja res mora priti — štel v olajševalno okoliščino in bo zato samo en dan zaprta. Stroške za pravdo pa bosta skupaj plačala.

Takole je, če se izdajaš za detektiva, pa nisi, ali pa, če koga nagovarjaš k takemu hecu!

Hude obsodbe po novem zakonu

Ljubljana, 11. febr.

Danes je pred kazenskim senatom padlo nekaj zelo težkih obsodb, ki so bile izrečene po novem zakonu.

Prvi se je zagovarjal Jagodič Franc iz Cerkelj, obtožen, da je v noči od 17. na 18. novembra 1929 na Šenturški gori zabodel z nožem Rebernika Martina naravnost v srce, da je ta na poškodbi nekaj minut pozneje umrl. Slučaj ima običajno zgodovino; Kol — preganjanje sem in tja, malo pi-jače, malo »aufbiks«, nato se pa začne z orožniki in konča sedaj v robiji. Jagodič Franc se je zagovarjal s tem, da je sam eno pobral s kolom po glavi, pa se dogodka ne spominja. Priče so dokazale drugače in senat je obsodil Jagodiča po novem zakonu na 3 leta težke ječe (robije) in za ravno toliko let na izgubo častnih pravic. Kazen je padla po § 178 novega k. z., ki tako dejanje označuje kot zelo težko telesno poškodbo in jo v slučaju smrti zagroža z višino do dvanajstih let. Nož mora enkrat pretepačem iz rok — je utemeljeval gospod predsednik senata.

Dalje so bila na razpravi dejanja, storjena v času, ko je stopil novi k. z. že v veljavo. Neki T., ki je poskušal Ranzingerju odnesti sodček spirita, pa je bil zasačen, je dobil 1 leto strogega zapora, ker k. z. pri tistih, ki so bili zaradi tatvine dvakrat kaznovani, določa tudi sodnikom mejo, pod katero ne smejo.

Poleg teh in nekaj tajnih razprav radi mladotnosti storilcev, ki so vse tajne, je bila, kar se tiče ekspla, najbolj zanimiva razprava zoper nekega Jančarja Antona, pristojnega na Polico na Dolenjskem. Sicer mlad, a zelo izvežban v takih dejanjih, je jemal po Dolenjskem, kar je bilo: čebele, dokler ga niso opikale, ure, denar v gotovini, okradel na Javorju pri Ljubljani tudi župnika Klinec Andreja, ki je nastalo škodo ocenil okroglo s 5000 Din. — Sodišče je v slučaju Jančar uporabilo določilo novega k. z. in obsodilo Jančarja na dve leti težke ječe, na izgubo častnih pravic za pet let, obenem pa izreкло, da se Jančar po prestani kazni še nadalje obdrži Sedem let torej ne bo dihal svobode.

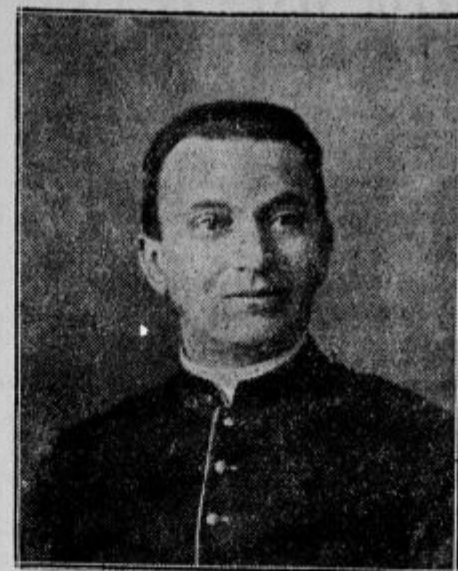
Holandski »birmore« v Trbovljah

Trbovlje, 11. februarja.

Agent za Holandsko se mudi v Trbovljah. Vzel bo s seboj večje število kopačev in učečih se kopačev. Pogoji, ki so na vpogled pri agentu, so jako ugodni. Agent je iz državnega rudnika Lile-Limburg. Z njim se nahaja še en holandski policijski uradnik, ki ima nalogo, da se ne vzamejo v delo kompromitirane osebe. Starost delavca sme biti od 20 do 39 let. Našim rudarjem, katerim je veliko število odmerjen redukcija, pa gotovo prav prišel ta »birmore«, kakor tukaj takega agenta imenujejo.

Zakup občinskega lova. Razpisuje se dražba občinskega lova za 20. februarja ob 10 dopoldne pri okrajnem glavarstvu v Laškem, soba št. 2. Občinsko lovišče se bo oddalo v zakup za dobo šestih let. Lovišče obsega 3988 ha. Iz zakupa je izzeto lastno lovišče TPD Izključna cena znaša 2300 Din, vadij vso toliko. Na dražbi dognana zakupnina se zviša ali zniža, ako se radi končne odločitve o morebitnih prizivih občinsko lovišče poveča ali zmanjša. Ostali dražbeni pogoji so na vpogled med uradnimi urami pri okrajnem glavarstvu v Laškem.

Univ. prof. dr. J. Učič

Ljubljana, 11. februarja.

Včeraj, 10. februarja, je obhajal univ. prof. msgr. Učič petdesetletnico. Rojen 10. februarja 1880 v solnčni Istri, je pohajal gimnazijo v Trstu in bogoslovno učilišče v Gorici. Leta 1902. je iskal škof Nagl, ki je bil postal v tem letu škof v Trstu, primerne tajnika, ki bi obvladal vse jezike in narečja Primorja. Našel ga je v osebi novomašnika Učiča, o katerem, so-deč samo po jeziku, nikdo ni vedel, ali je Slovenec ali Furlan ali Nemec ali Hrvat ali Italijan ali Romun; tako gladko je govoril vse te jezike. Nade škofa je mladi tajnik izpolnil v polni meri, pri vsem tem pa še škofu Naglu in njegovi okolici s svojim neuganim humorjem razblinjal skrb kakor sonce razganja oblake. Na Dunaju v avgustineju si je priboril Učič leta 1906. doktorsko čast in že tedaj je blestela njegova posebna sposobnost za znanstveno moralno teologijo; izpit je napravil z aplavzom. Nekaj let je učil moralno teologijo v Gorici: teologi iz Gorice so dejali, da prof. Učič tako obvlada materijo in jezike, da dovrši vsako še tako dolgo periodo — kljub vsem vmesnim dvotipnim ocirkom, in teh ni malo — slovnično pravilno, pa to spet v raznih jezikih. Slušateljem pa, ki njegovih solnčno jasnih razlag še niso razumeli, je razlagal znanstvena načela s kretinjami, z očmi, z različnimi poudarki in naglasi in s takimi duhovitimi dvotipi, da so rekli: rojen profesor je, še trav ga mora razumeti.

Leta 1912. je kardinal Nagl poklical prof. Učiča kot dvornega kaplana in ravnatelja avgustineja na Dunaj, kjer je ostal do leta 1919. Postal je monsignor in suprilar začasno prof. Schindlerja na teološki fakulteti.

Leta 1919. je nastopil profesuro za moralno teologijo v Ljubljani, postal leta 1921. izredni in leta 1928. redni profesor. Poleg mnogih razprav v znanstvenih listih je prof. Učič podal pred najrazličnejšim občinstvom nešteto predavanj in govoril čestokrat s prižnici. Suha moralna načela zna primerno uporabljati v vseh aktualnih vprašanjih: govori trgovcem, uradnikom, gospem, nunam, dijakom itd., vedno jasno, sočno, duhovito. Vedno je vesel, prijažen, postrežljiv, fanatično vdan moralni znanosti, o kateri trdi, da mora pronikniti v vse sloje, v vse tmine, v vse kotičke; brez te morale da se človeška družba razkaja. Utegne imeti prav v svojem »moralnem« fanatizmu! Ker je torej njegova znanost tako potrebna, naj ga Bog živi še nadaljnjih 50 let! — Njegovi prijatelji.

Ali ste že poravnali naročnino?

Ali šola preveč zahteva od otrok?

26.

Vprašanje šole ni zgolj zadeva učiteljev in profesorjev, ampak tudi doma. To plat so kritiki previdno zamolčali in ne baš na korist stvari same. Upošteval bom zlasti srednjo šolo, ki jo smatram kot važno središče izobrazbe in kulture mladega rodu.

Veliko pritožb glede srednje šole gre na račun, kdo obiskuje danes srednjo šolo? Odgovor je hiter: vsakdo. Ne glede na sposobnost (kako nápak so storili strokovnjaki, da so odpravili sprejemni izpit za gimnazijel), ki navadno povzroči celoten neuspeh v razredu, posamezniku pa so nagromadene težke in bridke ure v šoli in doma. Preveč podvprečnega materiala je danes na gimnazijah in to velikokrat ubija splošno razpeloženje. Srednja šola naj bi ne bila nekaka prisilna šola, kot je osnovna, ampak višja učna ustanova za poprečno in nadpoprečno nadarjene. Dober nadarjen kmečki material ostaja pri plugu, dočim se mestna duševna revščina s trudom propuša iz razreda v razred. Ako se pa smatra srednjo šolo kot »potrebno zlo«, potem pa naj se odpro vzporednice za nadarjene in za nenadarjene kot imajo take tipe že v Nemčiji. S tem bi se nivo studentovskih talentov dvignil, dočim se danes pogreza. Studentovske elite ni več!

Druga ovira pravega vzgojnega razvoja na šolah brez razlike pa je milje, v katerem se giblje današnji učenec in dijak. Že misljeno, ki ga ima on o šoli, je porazno, uničujoče. Samo da gre skozi. Priprave pogostokrat sploh nobene ali pa tik pred uro v šoli. Zmisel za izobrazbo minimalen. Današnji dijak je večinoma nedoloven, brez iniciative. Materializem ga zadovolji, da si pribori maturo. Brez cilja in brez načrtov životari. Avtoritete ne priznava. Če je učitelj dober z njim — ga smatra za slabšega, če je strog — za surovino. Nima svojega stanovskega značaja, ker hoče biti kot odrastli. Današnjega dijaka ubija tudi ves družabni milje. Povsod neskladije. Vse samo zunanje,

O kočevskih vlomilcih

Prepeljana sta bila v Novo meslo.

Ljubljana, 11. februarja.

O vlovu v kočevsko poštno blagajno, ki je tako zelo razburil prebivalstvo Dolenjskega, smo izvedeli še tele podrobnosti:

Vlom sta morala oba aretirana zlikovca izvršiti v nedeljo zjutraj, zakaj do pol polnoči so uradniki še delali. Vlomilca sta morala biti prepočena, zakaj ob pol 5 zjutraj je prišel v urad sluga. Ta je tudi odkril vlov. Najprej je sluga očistil peči pepela v prednjih sobah, zatem pa še peč v blagajnikovi sobi. Tu je opazil, da je blagajna navrtana. Pri begu sta vlomilca pustila nekaj svojega orodja v uradu.

Vlomilca sta morala priti v urad iz jedilne šrambe. Odstranila sta iz pol metra debele, iz kamna zidane stene veliko skalo ter se skozi špranjo splazila notri. Blagajna sta navrtala s posebnimi vlomilskimi škarjami, tako zvanim »svinjskim parkljem«. Odprtina v blagajni je bila trikotna, kar kaže, da sta se vlomilca z uspehom učila v sloviti tržaški vlomilski šoli.

Pri aretaciji so našli orožniki pri njih v lomilski škarje, povrhu tega pa še steklenico pruske kisline. Po mnenju ljubljanskih kriminalistov ta kislina ne more razjesti jekla, pač pa izpuhtevu paro, ki človeka omami. Najbrže sta imela to kislino zato s seboj, da bi se branila v slučaju, ko bi bila zasačena. Skupno sta odnesla denarja iz blagajne 18.080 Din. Drobiža se nista dotaknila, prav tako ne znamk, pač pa sta raztrgala za 18 Din znamk, ko sta vlekla iz blagajne denar. Ker so našli v nedeljo zvečer pri aretaciji v Grosupljem pri njih le 15.801 Din, je vprašanje, kam sta dala 2200 Din. Oblasti sklepajo, da toliko nista mogla zapraviti, kvečjemu kakih 200 Din. Ostalih 2000 Din pa sta morala dati kakemu komplicu, ki sta ga najbrže morala imeti kje v Kočevju.

Pri njima niso našli prav nobenih dokumentov. Lažeta kar na debelo. Pravita, da jima je ime Franc Simčič in Alojzij Švigelj, pa to najbrže ne bo res. Sta močna, mlada fanta in le s težavo skrivata svoje tržaško narečje. Trdita, da prihajata naravnost iz Argentine, da sta se izkrcala v Hamburgu, odkoder sta prišla peč v Slovenijo. Seveda jima teh bajk nihče ne verjame. Eden priznava, da zna italijanski, drugi pa taji še to.

Prvi ju je opazil v nedeljo zvečer že postaje-načelnik v Čušperku. Temu sta se zdeli sumljiva in opozoril je na nju nekatere orožniške postaje, med drugim tudi Grosupljevo. Ta ju je izsledila v restavraciji na postaji in ju odpremila v Ljubljano. Ker spada Kočevje pod novomeško okrožno sodišče, sta bila danes zjutraj prepeljana iz Ljubljanskih sodnih zaporov v Novo mesto, kjer prideta pred senat petorice.

Poštna direkcija v Ljubljani je že v nedeljo dopoldne, takoj, ko je bila obveščena o vlovu, delegirala inspektorja g. Antona Suhača v Kočevje, ki je na licu mesta prevzel vodstvo preiskave. Inspektor Suhač se je vrnil v ponedeljek zvečer v Ljubljano. Ugotovil je, da se številke bankovcev, ki so jih orožniki našli pri obeh vlomilcih, popolnoma ujemajo s številkami, ki jih je hranila kočevala pošta.

Kljub vsem dokazom pa oba aretirana vlomilca tajita, da sta izvršila vlov. Izmislija sta si naravnost neverjetno pravljico v izgovor. Pravita, da sta v nedeljo ponoči prenočevala v neki šupi blizu Velikih Lašč. Ko sta šla zjutraj po cesti, sta srečala tri moške, ki so nesli nekaj težkega. Moški so se teh dveh tako ustrašili, da so pometali proč vlomilsko orodje in pa denar. Ona pa sta to pobrala in odšla proti Grosupljemu. Ta lažnjiva vzbuja pri preiskovalnih oblasteh seveda le smeh.

Oba vlomilca sta, kakor rečeno, morala imeti v Kočevju kakega komplica. Oblasti so osumile nekaj ljudi in sta bila dva moška aretirana. Eden je bil kmalu nato izpuščen, drugi pa, neki mehanik, pa je še v zaporu.

Razen onih 2200 Din, ki še manjkajo, trpi poštna uprava še znatno škodo radi blagajne, v katero bo treba dati novo ploščo.

brez idealizma in duha. Zato dijak hoče svobodo in vidi v šoli tlačanstvo. Tudi med učenci in dijaki samimi je radi neizkušenosti mnogo zabod in napačne usmerjenosti. Zlasti pubertetna doba, s telesno in duševno prereformacijo! Manjka medsebojne opore. Kje naj jo dobi? Zgled. Majniški izleti. To so morda ena izmed najlepših stvari, ki se pa najbolj zlorabljajo. Tu dijak prvokrat kadi, prvokrat pije ali se napije, tu prvokrat spozna slabosti profesorja in jih izrablja; morda ni stvari v dijaškem življenju, ki je večasi tako usodna kot majniški izleti. Zlasti tudi mešani z dekleti. Enako skupne ekskurzije, ki navadno radi množice učencev ne dosežejo zaželenega uspeha. Nadzorstvo je skoro izključeno. Enako so tudi skupne šolske prireditve porazne, ako niso izbrano pripravljene. Dijak namreč največ utrpi v množici, ki je navadno nevarna.

Tretje je dom. Dom mora več vzgajati kot šola. Šola je bolj teorija, dom je praksa. Moderni dom! Kdo ima čas za otroke? Kdo se trudi z njimi? So, a le izjeme. Doma so veseli, da hitro vse opravi in se »naučijo«, pa hajd na igrišče v Tivoli ali v kino. Doma manjka resnosti za šolo. Eden brez drugega ni mogoce računati na uspeh. Šola le odvzema skrb za pouk družini, ki danes ni zmožna nuditi višjo izobrazbo. Tako pa je popolno nerazumevanje za trdoto šolskih predmetov, ki zahtevajo truda in več ur učenja vsak dan. Otroka s takega doma pa prihaja v šolo brez priprave, brez znanja, brez knjig in zvezkov. Morda še ves telesno zane-marjen in razcapan. Nikogar ni, ki bi imel zanj oko in srce. To so slike iz vseh slojev in stanov. O vzgoji doma bi se moralo še več napisati. Saj je velikokrat prvi vdih ob pričetku šole: Hvala Bogu, sedaj bo zopet prišel v red! O vzgoji doma včas ni niti govora! In sedaj naj bo šola tisti forum, ki naj vse nadomesti!

Gospod urednik! Od te strani si oglejte šolsko vprašanje, pa Vam bo včas jasnejše, zakaj ni uspeha v šoli. Veliko zagreši šola, enako dom. Vprašanje je: Kdo več?

OB DEŽJU, VETRU IN SNEGU NIVEA-CREME

Veter in slabo vreme, mrzota in vlažnost odvzema jo Vaši koži zdravilo za to, ki jo vaše branine življenje in poštenje s tem preračunano naglasno obzira. Vaša koža pa potrebuje »večnega zrakca«. To Vas varuje NIVEA-CREME pred neugodnimi vremenskimi vplivi. — Samo NIVEA-CREME vsebuje EUCERIT. — Ta odvaruje nežno kožo stalnice očiščenja in prepreči nastanek gub in rug. Doseže po 5%, 5% — 10% in 20% D. Tuba po 90 in 140 g. NIVEA-CREME pronicljivo v kožo in ne ostavlja blekca.

Razpošiljalnica za Jugoslavijo:

Jugoslav. P. Beierdorfer & Co. d. z. o. z.
Maribor - M. Jaska ce-ta 56

Koledar

Sreda, 12. februarja: Sedem sv. ustanoviteljev; Eulalija, devica mučenica.

Osebnosti

Iz vojaške službe. Po službeni potrebi so odrejeni na službo pri topniškem referentu poveljstva varvarske divizijske oblasti topniški podporočnik Simon Vilčnik; na službo v štab 6. konj. polka veterinarski pomočnik II. razr. Dragotin Rot; na službo v štab jadranske pehotne brigade peh. kapetan II. razr. Drago Slekovec. — Ostavka je odobrena nižjemu vojni-teln. uradniku III. razr. Viktorju Petriču in se obenem prevede v rezervno.

Novi grobovi

† Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu je umrl v 80. letu starosti po kratki boleznj vinicar g. Franc Himmelreich, oče ljubljanskega krojaškega mojstra g. Himmelreicha. Pokopali ga bodo danes zjutraj ob 7. uri.

† V Novem mestu je umrl usmiljen brat fr. Kamil Strubelj. Pogreb bo jutri na smihelsko pokopališče.

Mala kronika

★ Dopisujte v slovenskem jeziku! Hvalevreden je poziv splitskih listov, naj jugoslovanske tiskarne in banke že pričnejo dopisovati tudi z Italijo v srbohrvaščini oz. v slovenščini. Na hrvaško pismo neke jugoslovanske banke je neka tržaška banka odgovorila z zahtevo, naj ji jugoslovanska banka dopisuje v kakšnem drugem jeziku, ker ne more za vsako pismo iskati tolmača. V resnici je danes mnogo bank na Reki in v Trstu, ki nimajo niti enega slovenskega uradnika. Vsi so odslovljeni, češ da so nepotrebni. Po čigavi krivdi? Krivda pade predvsem na jugoslovanske tiskarne, ki dopisujejo celo s slovenskimi podjetji v Italiji — navedli bi lahko celo vrsto takih jugoslovanskih tiskarn — v tujem jeziku, navadno v kakšni polomljeni nemščini. Naša krivda je, če se naš življenjski tako lahko izpodriva na Primorskem. Promet iz slovenskih držav: Češko-slovaška, Jugoslavije in Poljske, skozi Trst je na prvem mestu, ako izvažamo Avstrijo, ki pride takoj za Češko-slovaško. Vendar se mora v mestu, ki ga redijo Slovani, slovenski življenjski delalci bolj umikati italijanskemu. Dopisovanje v slovenskem, oziroma v srbohrvaškem jeziku bi bilo bolj ugodno učinkovalo, ker je znano, da se Italijani neradi učijo tujih jezikov in bi bili potem prisiljeni nametšati Slovence.

★ Za naše knjižnice v Nemčiji. Prejeli smo: Jugoslovanski izseljenški odbor za Nemčijo pošilja kot zastopnik številne jugoslovanske kolonije v Nemčiji, ki šteje 50.000 oseb in katere glavno središče je Porurje s 70 društvi in 3700 organiziranimi člani, vsem rojakom tole prošnjo: Po iniciativi predsednika izseljenškega odposlanca g. Berislava Deželica je osnovana v naši koloniji izseljenška knjižnica za Nemčijo in Holandsko. Ministrstvo za socialno politiko je dalo tej knjižnici podlago s tem, da je naročilo in poslalo izseljenškemu odposlanstvu 350 prekrasnih knjig, ki so izročene v varstvo

STANKO FLORJANCIC

tvrdka z železnino

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 35

prilaga svojo bogato zalogo kuhinjske posode in vsega v to stroko spadajočega blaga.

„Brencelj“ in njegov glavni ilustrator

(Konec.)

Zupnik Fr. Zorec je bil rojen 15. nov. 1854 na premožni kmetiji v šentlorenski župniji na Dolenjskem. Starši so ga poslali v novomeške šole, ki so bile takrat tako ljudska šola kakor tudi gimnazija pod vodstvom očetov franciskancev. Mladi Zorec je pokazal takoj od začetka bogate zmožnosti za nekatere predmete, pa tudi za razne študentske razposajenosti. Se v poznih starih letih je bila prava slast, če si ga poslušal, kako je živo in nazorno slikal svojo dijaško doživljajo, tedanje socialne in nacionalne prilike ter zgodbe iz življenja vodivnih oseb. Imel je izreden spomin in navduze zgovoren pripovedovalni dar. Vse je pa znal zasoliti z nepriljubljenim humorjem. Kamorkoli je prišel, je prinesel v družbo smeh in razposajeno toploto. Tak je bil v mladosti, tak je ostal celo življenje.

Ze na gimnaziji se je mnogo bavil z risanjem in slikanjem. Marsikatera karikatura in posrečena slika je že takrat izšla iz njegovih rok. Med počitnicami je na več krajih kazal svojo umetnost s tem, da je kmetom slikal na hiše sv. Florijana in druge svetnike. Tako ga je neki znanec poklical na Težko vodo pri Novem mestu, da mu naslika na hišo svetega Florijana. Za nameček mu je poslikal že vso hišo. Drugim kmetom so njegovi proizvodi tako zelo ugajali, da so mu dali tudi svoje domove poslikati. Zadovoljen se je vrnil s svetlimi kronikami v žepu na svoj dom.

Po dovršeni maturi so mnogi g. Zorca nagovarjali, da bi si raje slikarske sposobnosti usovršil na slikarski akademiji na Dunaju. Odločil se je pa za

jugoslovanskemu izseljenškemu odboru. — Ta osrednja knjižnica ima namen, kot matica zbrati okrog sebe vrsto knjižnic po vseh naših naselbinah. Te knjižnice bi se polagoma snovale in spreminjale v stalne čitalnice s priložnimi knjigami, leksikoni in učniki v vseh smerih in strokah posameznih znanosti, po vzoru ameriških Standardov, kjer bi se vsak čitatelj lahko sam poslužil knjig. Te knjižnice, oziroma čitalnice bi imele posebne oddelke za časopise in revije, zabavne in otroške knjige, muzikalije in gledališke igre. Zaradi tega se obrača Jugoslovanski izseljenški odbor po vzoru vseh drugih narodov ob pričetku tega svojega gibanja na vse rojake s prošnjo, da tudi oni podpro stremljenja odbora in mu pošljejo v dar čim večje število knjig, ki bi po svoji vsebini odgovarjale duševnemu nivoju in zanimanju naših izseljencev, ki so po večini delavci in rudarji. Upamo, da bodo naši rojaki obilno podprli to stremljenje, kar bo v korist naših izseljencev. Prosimo rojake, naj bi hitro poslali knjige. — Jugoslovanski izseljenški odbor. Naslov: Düsseldorf, Koppelsstrasse 9a.

★ Most med Avstrijo in Jugoslavijo. V članku, ki smo ga objavili v večeršnjem Slovenskem pod naslovom »Most med Avstrijo in Jugoslavijo«, smo izpustili po neželji pomoti, da se je udeležil med drugimi dostojanstveniki otvoritve radgonaškega mostu poleg avstrijskega belgarijskega poslanika dr. Plöniesia tudi generalni konzul avstrijske republike iz Ljubljane g. dr. Hermann Pleinert.

★ Otvoritev prometa na novozgrajeni progi Krapina-Rogatec. Slavnostna otvoritev proge se bo vršila v nedeljo 16. februarja in preda naslednjega dne, 17. februarja, javnemu prometu. Veljaven vozni red je razviden iz oglasov na postajah.

★ Zaradi dote v smrt. Ni še tega dobro leto dni, kar je poročil mesar Štefan Spevec iz Zagreba lepo devajko premožnih staršev Mincel. Za doto je dobil takoj izplačanih 15.000 Din. čeravno mu je bilo obljubljenih 25.000 Din. Z dobljenim denarjem je odprl Spevec na Kanalu mesnico, ki pa mu ni dobro nesla, radi česar je zašel v marsikake nepravilnosti. Kljub temu pa sta se mlada zakonca dobro razumela in je izgledalo, da se bo z delom, ki ga ni manjkalo, dalo vse popraviti. Toda kupčija je bila čimdalje slabša in je zato mož svoji ženi večkrat omenil, da jima njeni starši še dolgujejo 10.000 Din neizplačane dote. Pogosto je prigovarjal ženi, naj pritiska na svoje starše, da izpolnijo dano obljubo. Ta je res ubogala moža, toda starši denarja nikakor niso hoteli dati, češ, da ga bosta zapravila. To je Spevcu ob neki priliki vrgel v obraz tudi oče njegore žene, kar si je Spevec neizbržno vtisnil v srce. Ode tedaj naprej se je čisto hudo prepiral s svojo ženo in tudi izjavljal, da bo ubil njo in sebe. Radi teh razmer se je za dva zakone začela zanimati tudi policija. Ko je za to zvedel Spevec, se je navidezno pomiril, toda v sebi je koval strašne načrte. Uda, ai se je vedno večji melanholiji in si predavljaval, da nima v zakonu niti mira niti sreče. Končno se je v ponedeljek zjutraj oblekel v svojo nedeljsko črno obleko in izjavil svojemu prijatelju, da je danes zadnji dan njegovega življenja. Radi silnega prepirla, ki sta ga spet imela ta dan z ženo, je ta sprevidela, da ji preti od moža smrt na nevarnost, mu je ušla. Hip nato pa je v stanovanju odjeknil strel iz revolverja in Spevec se je zgrudil mrtev na tla.

semenišče, kamor je vstopil leta 1875. Alešovec ga je takoj izsledil in ga trdno privezal na svoj list. »Brencelju« je manjkalo ves čas dobrih sotrudnikov. Tekst je napisal po večini Alešovec, za karikature in druge slike je pa moral loviti risarje, kjerkoli je mogel katerega vjeti. Ze leta 1875 sta se našla Alešovec in Zorec in ostala nerazdružna sotrudnika »Brencelja« do njegovega konca. Nekaj let je bil Zorec edini risar in so skoraj vse slike njegovo delo. Zlasti v semenških letih Alešovec ni izpustil Zorca iz rok. Delati mu je moral ali naročene ali nenaročene karikature včasih cele noči, da je »Brencelj« sploh mogel iziti. Karikature se povečini odlikujejo po duhovitosti in skrbni izdelavi. Če pa tudi niso bile vse v vsakem pogledu posrečene, glavno je, da so dosegale svoj namen. In svoj namen so dosegale. Najbolj viden dokaz za to trditev je bil odpor, ki je izhajal iz vrst prizadetih in pa iz sode državnega pravdnika. V tedanjih razmerah je vršil »Brencelj« važno vlogo in z »Brenceljem« seveda tudi njegov glavni ilustrator Zorec.

Ko je Zorec leta 1879 zapustil semenišče in začel kaplanovati po važnih župnijah ljubljanske škofije, je ostal še nadalje v ozki zvezi z »Brenceljem« Alešovcem. Alešovec je bil v vednih zadregah za literarne prispevke, nič manj ga tudi ni mučila denarna suša. Zorec mu je pomagal z enim in drugim. Ostal je listu zvest do konca. Alešovec si je mnogo prizadeval, da bi list vzdržal in ga še nadalje izdajal. Ko pa ni bilo odziva med plačniki in naročniki, je tudi najzvestejši Alešovec sodelavec g. Zorca obupal in mu nasvetoval, naj list ustavi. »Brencelj« je leta 1885 prenehal, pa tudi z Alešovcem je šlo navzdol. Mož se je zanemaril in živel do svoje smrti res prav bedno življenje. G. Zorec se ni odtegnil od njega, kakor so mnogi drugi storili,

★ Sprejem gojencev v podčastniške šole. V I. peh. podčastniško šolo »Kralja Aleksandra I.« v Belgradu, dalje v II. peh. podčastniško šolo »Prestonaslednika Petra« v Bileči (Hercegovina) in v IV. peh. podčastniško šolo »Kraljice Marije« v Zagrebu bo sprejetih s 1. majem 1980 večje število gojencev. Kandidati morajo biti naši državljani in ne smejo biti mlajši od 17 in ne starejši od 21 let. Prošnje naj se pošljejo do vključno 22. aprila t. l. poveljstvu navedenih šol. — Vzorec prošnje in ostali pogoji so razvidni iz službenega vojnega lista št. 5 od 7. februarja t. l., ki je interesantom na razpolago pri pristojnih poveljstvih vojnih okrožij in na vseh orožniških postajah.

★ Reja domačih zajcev. Spisal dr. Štefan Vozska. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 10 Din. — Knjižica zlasti razpravlja o postanku domačega zajca, njegovi naravi in načinu življenja, o plemenskih vrstah (s slikami), o hlevih in kletkah (s slikami), boleznih in škodljivcih, kako je zajca zaklati in kako je njegovo meso okusno pripraviti (s slikami) in še o raznih drugih vprašanjih, ki ulegnejo zanimati naše zajčerejce. Priprava zajčega mesa v domači kuhinji bo vsakogar gotovo zanimala. Navedenih je tudi 11 kuhinjskih receptov za pripravljanje raznih okusnih jedi. Zajčje meso ni nič slabše kot telecina, po redilnosti pa je še več vredno.

★ Zobni atelje E. Glavič v Litiji pri dr. Ukmarju sprejema od 8—12 in od 2 do 8; ob nedeljah od 8—12. Delo vestno, solidno, prvovrstno. Cene zmerno.

★ Gospodinja Vaše perilo pere, posuši, munga ali lika tovarna Jos. Reich.

Ljubljana

Kai bo danes?

Drama: »Drugo presenečenje v ljubezni« in »Prisiljena ženitev«. Gostovanje francoske drame »La petite scene«. Izven.

Opera: Zaprt.

Prosveta Krakovo-Trnovo: Osmi prosvetni večer. Pat in Patathon v filmu »Kolo sreče«. Ob 8 zvečer.

Lekarne: Nočno službo imajo: Mr. Leustek, Resljeva cesta 1 in Mr. Bohinec ded., Rimska c. 24.

★ Mestno kopališče v Mednem pred upravnim sodiščem v Celju. Dne 1. februarja t. l. se je vršila pri upravnem sodišču v Celju razprava o pritožbi ljubljanskega hišnega posestnika Ivana Frelina proti napravi kopališča v Mednem. Tožitelj se razprave ni udeležil, pač pa je poslal svojega zastopnika mestna občina. Upravno sodišče je pritožbi ugodilo in upravní akt glede naprave kopališča v Mednem razveljavilo radi nezakonitosti, ker o napravi ni sklepal po zakonu občinski svet, temveč samo mestni magistrat, s čemur bi se lahko omogočilo izigravanje predpisov občinskega reda in ogrožala pravna varnost. Radovedni smo, kako se bo zadeva sedaj nadalje razvijala, ker je kopališče že postavljeno, ne donaja skoro nobenih dohodkov in bo imela mestna občina s tem kopališčem vsako leto izgube. Lahko nastane tudi vprašanje, kdo bo mestni občini povrnil izdane stroške za to kopališče. V prihodnje bo občinska uprava gotovo previdneje postopala.

★ Vreme v Ljubljani je bilo včeraj zopet lepo, solčno in jasno, dasi občutno mrzlo. Zjutraj smo imeli — 9,5° C mraza, kar je čisto gotovo precej za nas, ki smo letos precej razvajeni. Podobno vreme je vladalo v vsej državi. Barometer je stal precej visoko: 774,5.

★ Blaznost — posledica avtobusne nesreče pri Smarju. O veliki avtobusni nesreči pri Smarju, o kateri je poročal »Slovenski list«, so znane že vse podrobnosti. Trije ponesrečenci so bili prepelani v ljubljansko bolnišnico. Med temi je bila tudi Marija Zrnčeva iz Stranske vasi. Oba ostala ponesrečena, neka kmetica in njen sin, sta bila kmalu nato odpuščena iz bolnišnice ter se zdravila doma. Težje pa je bilo z Marijo Zrnčevo. Zdravniki so ugotovili težke noiranje poškodbe in pretes možgan. Pregledali so jo tudi z rentgenovimi žarki. Najbolj težke so njene poškodbe na glavi, tako, da je reva pričela predinočnim blazneti. Vender je le malo upanja, da bi ostala pri življenju, četudi blazna. — Kot kuriozum omenjamo nekatera poročila dunajskih listov o tej nesreči pri Smarju. »Neue Freie Presse« poroča preko Belgrada, da so bili pri Smarju ubiti trije ljudje, trinajst pa težko ranjenih. »Neues Wiener Journal« pa poroča, da se je pri Smarju smrtno ponesrečilo nič manj kakor sedem ljudi!

★ Grozen samoumor na Gradu. Včeraj zjutraj se je po mestu raznesla vest o groznem samoumoru, ki je bil odkrit na Gradu. Neki dijak, ki so šli na sprehod na Grad, so ob 9 zjutraj zapazili za grmovjem v Regalijevem gaju mrtvo in krvavo

truplo mladega človeka. Prestrašeni so obvestili o tem policijo. Kmalu nato je prišla na lice mesta policijska komisija zdravnika dr. Avramoviča in uradnika Florijana. Poleg mrtvega je ležal dolg žepni nož, s katerim se je mladi mož dvakrat zabodel, enkrat v prsa, tik srca, drugič pa naravnost v srce. Obe rani sta bili smrtni in je mladi fant najbrže umrl že v nekaj minutah. Iz listin, ki so jih našli pri njem, je bilo razvidno, da gre za 19 letnega fotografskega pomočnika Karla Cvetračka. Kaj je pognalo mladega može v tako strašno smrt, ni znano. Pisma ni samomorilec pustil nobenega. Karl Cvetraček je bil rojen v Zemunu in pristojen na Dunaj. Živel je dalj časa pri svojem stricu, znanem fotografu v Ljubljani ter bi imel podedovati njegovo podjetje. Materialna beda torej ni bila vzrok njegovega strašnega dejanja. Cvetračkovo truplo je bilo prepeljano v mrtvašnico pri Sv. Krištofu.

★ Slepec zašel v vodo. Nenavadna nezgoda se je pripetila včeraj ob 4 zjutraj vojnemu slepcu 100% invalidu Antonu Cerarju. Šel je po Ambroževem trgu proti Sentpieterskemu mostu, zgrešil pa je pot in je zašel v vodo. prišel je klicati na pomoč. To je opozorilo pasante, ki so poklicali reševalno postajo. Reševalci so takoj prihiteli in ubogega Cerarja potegnili iz vode ter ga spravili domov.

Maribor

★ Za pospešen izvoz domačih vin. Tukajšnja osrednja žlahterska vinarska zadruga, ki je eden najmočnejših posredovalcev pri novovnevanju domačega vinskega pridelka, je v svrhu pospešenega in povečanega izvoza domačega vinskega pridelka najela v Gradcu velike kletarne, ki bodo omogočale razprodajo naših vin na graškem trgu, s čimer se bo v znatni meri omilil zastoj na letošnjem domačem vinskem trgu. Razen tega se je v Mariboru osnovala posebna izvozna zadruga, ki bo v okvirju Osrednje žlahterske vinarske zadruge skušala v pospeševalnem smislu vplivati na izvoz naših domačih vin.

★ Posebno sportno oblečje dobiva Maribor z ustanavljanjem rokometnih sportnih edinic in pospeševanjem rokometnega sporta. Sportnima kluboma Železnikar in Rapid je sledil tudi »Maribor« ter ustanovil rokometno sekcijo. Z gojitvijo moškega rokometu, ki je danes eden najbolj razširjenih in priljubljenih sportnih panog v Avstriji in Nemčiji, prevzema Maribor vodstvo v gojitvi omenjenega sporta v naši državi in dobiva s tem posebno oblečje v sportnem življenju Maribora, ki je tudi hazenski sport prišel gojiti v naši državi najprej. V svrhu čim enotnejše usmeritve omenjene sportne panoge ter urejevanja medsebojnih sportnih odnosov se bo osnovala v Mariboru rokometna zveza, ki se bo v službu ustanavljanja sličnih rokometnih edinic v drugih mestih naše države pozneje lahko prenesla v katero drugo izmed naših sportnih središč.

★ Praveato zalogo oblek in sukna je iztaknila mariborska policija pri aretirani trojki, ki je radi razprodajanja blaga, odnešenega iz Gombečeve delavnice, nujno osumljena, da je izvršila v noči od petka na soboto vlom v omenjeno krojaško delavnico. So to: Feliks Likavec, 24 let star, po poklicu delavec, Gabrijel Kosar, 39 let star, po poklicu čevljar ter 22 letni delavec Jožef Rotman, ki so ga včeraj zjutraj navezgodaj privlekli defektivi izpod postelje. Med odnešenimi predmeti je bilo 10 ponošenih oblek, 7 novih oblek, sukna za 6 oblek, 7 modnih hlač, 4 zimske suknje in drugega blaga v skupni vrednosti 41.000 Din. Kosar priznava, da je bil zvraven, da pa ni vlomil, ampak da je samo zunaj čakal; pravi, da je on sicer »smuglavec«, da pa ni svedorec in vrtn, radi česar da ga lahko izpuste. Likavec in Rotman pa tajita zankrati vsako krivdo. Zaslizljevanja se vrše v svrhu popolne razjasnitve omenjenega vroma nadaljujejo. V zvezi s tem je policija aretirala tudi 22 letnega delavca Jožefa R. in sicer radi nakupa nakradnega blaga; vendar ga je policija že izpustila iz policijskih zaporov. Največ zaslug pri razkrinkanju vlomilcev imajo vodja kriminalnega oddelka Cajnko, okoliški nadzornik Macarol ter detektiva Pavletič in Trpin.

★ Mestni avtobus povozil žensko, ki je bila na mestu mrtva. V ponedeljek zvečer se je na progi Maribor—Konjice pripetila težka nesreča. Med Slovensko Bistrico in Konjicami je mestni avtobus srečal enovprežni voz, na katerem je sedela približno 25 letna posestnica. Šofer je vozil pravilno in je videč, da je konj plašen, zmanjšal brzino. Nesreča je bila v tem, da se je konj splisnil in da je pri tem ženska, ki ni mogla več obvladati z vnetimi konja, telebnila na cesto in prišla ravno pod kolesje avtobusa. Bila je na mestu mrtva. Na podlagi izpovedi priče ne zadene krivda nikogar, ampak je iskati vzroka težki nesreči v golem naključju, da je ženska radi padca iz voza prišla naravnost pod kolesje avtobusa, radi česar je bila pri priči mrtva.

★ Romanje v Marjino Celje in izlet na Dunaj priredi od 29. maja do 1. junija centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije na željo mešanov. Voznja s stanovanjem in prehrano stane

ksus!« Doma je računovodja ogledal stare hlače iz jadrovine, v katerih je navadno nosil zvečer v stanovanje drva. Sklenil je, da bodo s sinjo delavsko srajco in starim očetovim vatiranim telovnikom vred, brez vsake suknje, tvorili najbolj pripravno, pristno proletarsko obleko za uradne ure. Zgrozil se je, ko si je nataknila žena klobuk, da nekam gre na obisk. »Za Boga milega,« je zavpil, »ali hočeš, da me bodo odpustili iz službe! Klobuki so zoper štednjo, še davku so podvrženi. Ogrni ruto ali magari vzemi kar prtič na glavo. Bolj preprosto morava živeti, draga moja, ker so zdaj drugačni časi. Sploh izgleda naše stanovanje buržujsko. Vsi ti zastori, tekači po tleh — sam luksus je to!«

»Beži no,« se je namrdnila žena. »Vse je moljavo pri nas, mar ne vidiš lukenj?«

»No pa kaj? Tudi z luknjami je to zoper štednjo. In zakaj nosiš vedno, draga moja, zlati poročni prstan? Tudi to je slaba navada. Še za milijonarje naju bodo smatrali!«

Zjutraj, ko se je Tjutjuškin pripravljal v urad, je kakor navadno nabrusil britev, raztepel v skledici milno peno, si s čopičem drgnil podbradek in že nastavljal britev na lice, ko mu je nenažno obvisela roka. »Zakaj bi se briš?« se je vprašal. »Mar ni to buržujski predsodek? In kaj je predsodek? Sama zapravljivost. Glej, glej, kako bi se lahko ujel...« Tjutjuškin je urno obrisal milno peno in odšel v urad neobrit, 2 rdečkastimi ščetinami. Od tega dneva je stalno napredoval v štednji. Prodaj je celo obe čajni žlički, ki ju je dobila njegova žena v dar še kot otrok, in je srečno ostal brez vsake srebrnine. Kupil je namesto tega dve pločevinasti žlički, od katerih je čaj vedno smrdel po želez-

s prijazno besedo in denarno podporo je vzbudil v duši Alešoveca marsikateri svetel spomin na bojevitost leta svojega življenja, ko sta z »Brenceljem« skupaj pikala slovensko javnost.

Za »Brenceljem« smo imeli še več poskusov, kako bi dobili slovenski humorističen list. Vsi poskusi so se ponesrečili. Najdalje je še med vsemi takimi listi izhajal »Brencelj«. Oba glavna stebra »Brencelja« sta sedaj v zemlji. Alešovec in župnik Zorec. Oba sta bila nadarjena moža — oba pa tudi celo življenje velika reveža.

K. Mazovski:

Štednja

(Sovjetska humoreska.)

Novi ravnatelj je poklical v pisarno tajnika. »Ta uradnik,« je rekel, »kako se že piše? Cvetlično ime...«

»Astrov?« je spoštljivo priponnil tajnik.

»No, da saj pravim... Včeraj je imel ta Krizantemov rujava obleko, danes je v modri, in jutri bo menda še v fraku prišel na službo. To ni proletarsko; moramo štediti. Povejte mu, da je odpuščen.«

Dva dni pozneje je ravnatelj zopet poklical tajnika: »Oni mladenič v drugi sobi je naravnost suženj stroje piske, ki zraven tipka. Odpustite oba.«

Uradnikom so pričela utripati srca, a najbolj je tolko rahločutnemu računovodji Tjutjuškinu. Takoj, v uradu je na tihem odšel in vtaknil v žep stari gumijev ovratnik s pentljo, katero si je kot vesten socialist kupil še na dan, ko se je odrekel car Nikolaj prestolu. »Saj je to svila!« je plašno pomislil. »Kaj pa je svila? Lu-

550 Din Kdor ne more vsega naenkrat plačati, lahko plačuje v mesečnih obrokih po 100 Din. Vse pisane in ustne prijave naj se pošiljajo na centralni odbor prosvetnih društev frančiškanske župnije (frančiškanski samostan). Vsak tork in petek dajeta fototam dva odobruka od dveh do treh natančnejša pojasnila.

Delodajalci pletarske stroke se naprošajo, da zaposlijo 20 letnega slepega pletarja košar, ki se je izučil ob trbi v zavodu za slepce v Gradcu in ki išče zaslужbo v mariborski občini. Prijave sprejema socialno-politični urad mestnega magistrata na Rotovškem trgu 9.

Iz ljudskega odra. Radi vaj za bližnje uprizaritve odpadejo do nadaljnjega redni četrtkovni sestanki.

Izbrisane obrtne pravice. Obrtna pravica se je izbrisala v preteklem mesecu sledečim tiskam: L. Palne, trg. z mešanim blagom, Aleksandrova 71; H. Sabothy, prodaja manufakturnega in konfekcijskega blaga na debelo, Trubarjeva 2; I. Kac, mesar, Vrtna 11; M. Temerl, ženska ročna dela, Stolna 5; E. Sidar, izdelovanje damskih oblek, Valvazorjeva št. 39; N. Minibek, trg. z lesom, Pobreška 20; J. Rechberger, gošec, Betnavska 18; I. Sollak, mesar, Glavni trg; T. Šimonec, šivilja, Trg svobode; J. Vouk, čevljar, Gosposka 52; F. Stilmovič, trg. z manufakturnim blagom; Konzumno društvo za Slovenijo v Ljubljani, trg. z mešanim blagom; A. Štuhec, pek, Zvezdarska 5; L. Celar, prodaja dalmatinskega vina na debelo, Aleksandrova 48; E. Nerat, izdelovanje oblek, Mišinska 7; D. Rodež, slaščičar, Dvofakova 2 in A. Bratkovič, slikar in pleskar, Kamniška 2.

Smrtina kosa. Preminula je v starosti 20 let zasebnica Karolina Borbaš v Krekovi 4. Pogreb jutri ob 16 iz mrlišnice na mestnem pokopališču.

Lajsanje brezposelnosti. Izdala je tukajšnja Borza dela v preteklem mesecu skupno 29.710 Din 50 par 271 brezposelnim osebam in sicer je bilo izdanih rednih podpor 91 osebam in skupni vrednosti 16.702 Din, 19 osebam 2430 Din izredne podpore, 4 osebam 299 Din 50 par potovalne podpore, 157 osebam pa vozovnice za polovično vožnjo v skupni vrednosti 10.219 Din.

Preimenovalo se je tukajšnje Slovensko obrtno društvo na ponedeljkovem občnem zboru v Obrtno društvo. Pri volitvah je bil izvoljen v glavnem dotedanji odbor.

Zagonetna smrt? 24 letnega delavca Davida Leopolda je našla njegova sestra v nedeljo opolnoči doma v njegovem stanovanju v Trstenjakovi ulici sklonjenega nad mizo — bil je mrtve. Ugotovilo se je, da gre za naravno smrt, ki je nastopila radi kapl. Tekom večerjanja dne pa so se po mestu glede Davidove smrti pričele širiti razne govorice, češ da je bil David v nedeljo v Pobrežju in da so ga fantje tako premikastili, da je na poslednjih poškodb preminul. Resničnosti omenjenih govoric ni smogo mogli kontrolirati.

Zahvala. Podoficirsko podporno društvo, podružnica Maribor, se tem potom najučnejše zahvaljuje vsem kateri so nam postali s svojim cenjenim obiskom ob priliki naše prireditve v Narodnem domu in vsem ostalim za njihovo naklonjenost, kateri so s tem pripomogli društvu k dobremu uspehu.

Celje

Izpred celjskega sodišča

Tatinski vinčar. Kot drugi je stopil pred senat 33 letni vinčar Gabrijel iz brežiškega okraja. Poleti leta 1929. je sunil svoji gospodinjji iz kleti skrivoma 100 litrov vina in 10 litrov žganja, v noči na 10. decembra 1929 pa iz neke kovačnice razno kovaško orodje. Z ozirom na družino je Gabrijel dobil le 4 mesece težke ječe.

Mater vse odpuste. Lojze G. je eden onih tipičnih sinov, ki se ne straši spraviti nad svojo mater tudi s pestjo in brcami. Ob neki priliki jo je vrgel ob tla in z nogo obrcal. K današnji razpravi ga ni bilo, ker je menda nekaj bolan. Prišla pa je njegova mamica, ki je sodnikom povedala, da Lojzetu vse odpusta in tako je razprava odpadla.

Podjetni trgovski potnik. Dne 7. oktobra l. l. so orožniki na Vranskem ustavili moža, ki se jim je na prvi pogled zdel sumljiv. Možakar je s poblastilom od Hiskarne »Express« v Subotici sprejel naročila za dobavo in izdelavo štampiljk ter do 40% nabavne cene tudi kot naplačilo inkasiral. Ker pa je trdil, da mož sicer pridno sprejema naročila in tudi denar inkasira, a da niti naročil ni denarja nje ne izroča, je poblastilo preklicala in ga ovadila. V soboto se je imel zagovarjati radi nič manj kot 94 slučajev goljufije, ko je raznim strankam izvalil 6398 Din. Lešnik, tako se piše možakar, bo sedel 14 mesecev v ječi in potem bo moral najbrž v priščno delavnico.

Pretepaška dvojica iz Trbovelj. V januarju t. l. je bilo, enkrat zvečer Srečali sta dve skupini fantov in se začeli izlivati in končno pretepati. Najhujša sta bila 22 letni krojaški pomočnik Vinko in 25 letni rudar France. Vinko je v tepežu z žepnim nožem zabodel rudarja Naceta v hrbet, nato pa še Franceta v prsi in v roko. France je pa tudi bil nini. Če je šel po ulici, se je zavzel, ker so bili ljudje tako lahkomišelnini: sam luksus je videl in ni razumel, da se ne zmeni nihče za štednjo, uradno geslo! Zato je doma, če se je počel pred ogledalom, vedno občudoval svojo bujno napredujočo brado. »Le poglej,« se je bahal ženi, »kmalu bom še Karla Marksa dohitel!«

Nekoč je prišel Tjutjuškin iz urada ves zbečan. »Slabo je!« je vzdihnil na vprašanje razburjene žene. »Veš, sedel sem pri mizi in pisal, pa je šel on mimo in pogledal noge. Ozrl sem se in sem videl, da mu niso bili všeč moji čevlji na zadrgo. Saj res: čemu so te vezalke, kaveljčki? Tudi te luknjice spredaj — čevljarji jih naredijo samo zavolj lepšega: okrasek je to. Sam luksus! Naš hišnik prodaja svoje vojaške škornje. Kupil jih bom. Tudi obojke bom nosil namesto nogavic. Nogavice — to je že moda, in moda je zoper štednjo!«

»Saj niti ne znaš navijati obojk,« je podvomila žena.

»Malenkost, naučil se bom. Vsak večer bom šel k hišniku, menda se bom naučil!«

Rečeno-storjeno. Tjutjuškin je takoj kupil težke škornje, se je pridno vadil v ovijanju obojk, in je kmalu pričel hoditi v urad v škornjih. Vsa pisarna je zadišala po kolomasti.

A nekoč je poklical ravnatelj tajnika. »Ta knjigovodja,« je rekel, »kako se že piše... ta, ki je v telovniku...«

»Tjutjuškin, prosim.«

»No da, Tjutjuškin... Ta ima res prekosato brado in smrdi preveč. Odpustite ga!«

(Begemot, Petrograd.)

skoma pograbil za kol in lopnil Vinka po levi roki. Vinko, ki je imel na spopadu glavno zaslugo, je danes dobil 4 mesece težke ječe, France pa radi kola 2 mesece zapora.

Novoletni obisk v trafiki v Ravnah. Na Novega leta je bil doma na dopustu Vencel, ki pravkar služi kot bolničar. Kajejta se mu je zahotelo in ponoči je vtrčil v trafiko Jožefa Presnikove in odnesel tobaka in gotovine v skupni vrednosti 1261 Din. Z njim je bil najbrž tudi soobtoženec Lojze, ki pa so ga oprostili, ker je bil le zapeljan po Vencelu. Vencel je krivdo vneto tajli, a končno se je le nalezlo 6 mesecev zapora, Presnikovi bo moral poravnati škodo in za 1 leto je ob častne pravice.

Pristni primorski večer bi lahko imenovali XIV. prosvetni večer, ki se je vršil v ponedeljek, dne 10. t. m. v Domu v Samostanski ulici. Besede predavatelja D. Doktorija in zares zanimive skioptične slike — vse to je ustvarilo v dvorani razpoloženje, ki se v njem pač le redko izživljamo. Viharje priznanja pa so ta večer želi tamburaši in pevci iz Teharja. Pod vodstvom organista g. F. Luževiča je 20 fantovskih grl močni zbor mogočno zapel Hajdrihovo »Morje adrijansko« in še štiri druge. Odmore so dobro izpolnili teharski tamburaši pod vodstvom g. Podjavorskega. Večer je brez dvoma mnogo pripomogel k boljšemu razumevanju stremilj naših narodno-obrambnih organizacij. — Na XV. prosvetnem večeru prihodnji ponedeljek predava p. dr. Roman Tominec iz Ljubljane o predmetu: »Žena v luči zgodovine«. Predavanje bo spremljala serija lepih skioptičnih slik. Vstopnice se že dobijo v Prosvetnem tajnistvu na Cankarjevi cesti.

Ptuj

G. župan Brežič se je v nedeljo vrnil iz Belgrada, kjer je posetil razna ministrstva. Dosegel je povsod ugoden rezultat. Uspešno je interveniral glede zamenjave vojašnic na veliko korist občine Istokot je na merodajnem mestu dobil zagotovilo glede stavbišča za justično poslopje za kazensko sodišče, kar je tudi pereče vprašanje v našem mestu. Skrajni čas bi bil, da se kazensko sodišče namesti v primerne prostore.

Zlata poroka. V Dornavi pri Ptujju je bilo v nedeljo redko slavlje. Ta dan sta namreč obhajala svojo zlato poroko g. Jožef Janžekovič, posestnik, in njegova žena gospa Neža. Pravzaprav bi morala naša slavljenca obhajati zlato poroko že pred devetimi leti, kajti v srečnem zakoncu živita že 59 let. A radi raznih okolnosti sta šele preteklo nedeljo obhajala zlato poroko. Nasiravno sta slavljenca že v visoki starosti, on v 92. letu, ona pa v 86. letu, n je božja previdnost ohranila žila in krepka. N. m. m. m. m.

Razstava kuharskih in ročnih del. Gojenke gosposkega tečaja pri šolskih sestrah v Mladiki priredijo v nedeljo 16. t. m. ob sklepu tečaja celodnevno razstavo kuharskih in ročnih del. Tega dne priredijo gojenke tudi igro v mestnem gledališču kot sklepno prireditev.

Predavanje g. dr. Lamberta Ehrlicha, univ. prof., o spiritizmu, ki se je vršilo v soboto, je bilo zadovoljivo obiskano in poslušalci so pazljivo zasledovali profesorjeva izvajanja.

Škale pri Velenju

Tukaj je umrl pretekli teden in bil v ponedeljek pokopan Jakob Uranjek. Mož je bil prava stara slovenska korenina in vsem faranom dobro znan. Bil je v močnejših letih rudar, sedaj je bil v pokojen. Bil je splošno znan zgovornež in šalivec, pri vseh priljubljen.

Kaj pa naš rudnik? Pravijo Velenjski rudnik. Pa tega morda mnogi ne vejo, da je rudnik v naši fari, tik pod cerkvijo, ki obhaja že 1000-letnico obstoja. Ima le ime po trgu Velenje, ker je tako bolj »nobilo«. Imamo 570 samih delavcev, drugih je pa še tudi lepo število. Premoga imamo tudi dosti. Čeprav se ne more meriti po kakovosti z drugimi rudniki, vendar je v lanskem hudi zimi in splošnem pomanjkanju kuriva, mnogo in dobro služil in imeli smo ves čas obilo odjemalcev, tako, da delavcem ni bilo treba praznovati. Zda se pa obetajo spet slabši časi. Premoga že vse polno na zalogi in prihodnji teden bodo v strah delavcev baje že dva dni praznovati. Oglašajo se pa še vsak dan novi delavci. Gospod upravitelj jame pa, sicer blag in doberhoten človek, pravi: »Takšne delavce bi se rabili, ki bi mogli premostiti.« Direkcija se je lansko leto trudila, da bi zboljšala vsaj stanovanja svojim delavcem in zaposlenim, zato je postavila štiri krasna stanovanjska poslopja in druga nekoliko izboljšala. Pa tudi delavci sami, zlasti v delavski koloniji na Lilijskem griču, so skrbni in varčni ko mravlj. Pri svojem skromnem zaslužku so si odrtogovali in si zgradili lastne stanovanjske lepe hišice. Okrog deset jih je že, deloma jih še dograjujejo delavci sami po »sihi«.

V veselo tolažbo delavcem je tudi vest, da namerava direkcija v kratkem zgraditi tudi peči za sušenje našega premoga, potem pa upamo, da ne bomo več praznovali.

Ljubljansko gledališče

Drama:

Začetek ob 20 zvečer.

Sreda, 12. februarja: Gostovanje »La petite scene«: »Drugo presenečenje v ljubezni« in »Prišljena ženitev«. Izven.

Cetrtek, 13. februarja: Gostovanje »La petite scene«: »Priatelj postave«, »Domača nezgoda«, »Komedija tistega, ki se je poročil z nemo žensko«. Izven.

Petek, 14. februarja: Zaprt.

Sobota, 15. februarja: Ob 15: »Nevesta s krono«. Dijska predstava pri globoko znižanih cenah. Izven.

Ob 20: »Za ljubezen so zdravila«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 16. februarja: Ob 15: »Cvrček za pečjo«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Ob 20: »Naš gospod župnik«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera:

Začetek ob pol 20 zvečer.

Sreda, 12. februarja: Zaprt.

Cetrtek, 13. februarja: Zaprt.

Petek, 14. februarja: »Hasanaginica«. Red E.

Sobota, 15. februarja: »Svanda dudak«. Red D.

Nedelja, 16. februarja: »Boheme«. Izven.

Mariborsko gledališče

Sreda, 12. februarja: Zaprt.

Cetrtek, 13. februarja: Ob 20: »Lepa pustolovščina«. Ab. B. Zadnjikrat. Za deco neprimerno.

CELJSKO GLEDALIŠČE.

Sreda, 12. februarja: Ob 20: »Lepa pustolovščina«. Gostovanje Mariborčanov.

LJUDSKI ODER V LJUBLJANI.

Nedelja, 16. februarja: Ob pol 8 zvečer: »Pri belim konjicah«. Veseloigra v treh dejanjih.

Ljubljanska trgovina v letu 1929

Iz obširnega in dokumentiranega poročila, ki ga je podal tajnik gremija g. Lojze Šmuc na občnem zboru, posnemamo:

Lani se je število trgovcev povečalo v Ljubljani od 1270 na 1826. Če odštejemo 184 branjevecev, je v Ljubljani 1142 trgovin, kar pomeni pri 70.000 prebivalcih na 61 ljudi 1 trgovino. Če pa še vpoštejemo, da imajo uradniki in železničarji svoje nabavljalne zadruge s ca. 4000 člani, se število odjemalcev v trgovinah še zmanjša. Najmočnejše stroke Ljubljanske trgovine so sledeče (za leto 1928.): trgovina z mešanim blagom 183 (167), agentura in komisija 107 (89), konfekcije in modno blago 70 (66), manufaktura 54 (43), papir in pis. potrebščine 46 (46), galanterija in norimbersko blago 45 (44), čevlji, usnje 40 (42), deželni pridelki 33 (36), les 31 (43), vino 30 (30), kolesa, šivalni stroji, avtomobili 24 (24), elektrotehnični predmeti in radio 20 (19), železnina, stroji 20 (20), kurivo 33 (30), delikatese 32 (19), stavbni material 11 (12), barve, laki 11 (8); sejmarije je bilo večanjnih 76 (87), branjarji in kramarji 54 (44). Iz teh podatkov je razvidno, da se v splošnem število trgovin ni toliko povečalo, kakor predvsem delikates in kramarji. Ostale stroke pa beležijo relativno stalnost. To veliko število trgovstva pa nima na drugi strani dovoljnega povečanja kupne moči in zato je konkurenčni boj vedno težji. Zaradi zgrešene industrijske politike Ljubljana ne raste in s tem oskudovana trgovina. Nevaren tekonec trgovini so postale »varne same, ker njihovi zastopniki prihajajo blago ponujat kar na dom. Glede drugega tekonec, zadržug pa stoji trgovina na stališču, da se omeje glede prodaje blaga na člane. V splošnem konjunktura zaradi nizke kupne moči prebivalstva ni bila ugodna. Ljubljansko trgovstvo skrbi za svoj naraščaj z gremijsko šolo, ki šteje v tekočem letu 254 vajencev in vajenk napram 273 v preteklem šolskem letu. V šoli je 109 (126) vajencev in 145 (147) vajenk. Število ženskih učencev vedno bolj prevladuje. Še leta 1923 in 1928. je bilo število vajencev (147) enako številu vajenk (146). Šola ima 14 učnih moči in zunjo gremij oziroma njegov šolski odbor veliko žrtvuje. V kratkem se bo šola preselila v Trgovski dom. Gremij se vedno bori proti nelegi-

timnemu trgovanju po raznih inozemskih trgovskih potnikih. Potrebno pa je začeti tudi borbo proti domačim nelegitimnim in nesposobnim trgovskim potnikom. Zato gremij podpira predlog zbornice, da se poostrijo določbe glede legitimiranja trgovskih potnikov, da se deloma omeji dotok nepoklicanih elementov. Vedno je posvečeno veliko pozornost poštnim, telefonskim in brzojavnim razmeram. Nujna zadeva poslovnih krogov je rešitev vprašanja javnih govorilnic, ki so potrebne na mnogih važnih krajih. Sedanjí poštnocarinski urad na glavnem kolodvoru in kolodvorska pošta sta nezadostni in je potrebna nujna zgraditev glavne carinarnice. Še letos bo otvorena pošta z javno govorilnico na križišču Tržaške in Bleiweisove ceste. Gremij se je stalno zavzel za rešitev vprašanja glavne carinarnice. Eno najbolj perečih vprašanj je preureditev ljubljanskih kolodvorov in cest, ki križajo v mestu javno prog. Ob tej priliki predlaga gremij, da se da severnemu predelu mesta proti Savi možnost najkrajšega dostopa do železnice in da se gorenjski kolodvor vsaj s tovarnim skladiščem pomakne bolj proti severu.

Trgovina je interesirana tudi na tem, da se pomeni električni tok. Vseled predragega električnega toka se industrija izogiba Ljubljani in tako so zgubljeni milijoni. Značilno dejstvo je, da je Ljubljana s ca. 70.000 prebivalci potrošila ca. 4 milijone kilovatih ur toka. Maribor pa s samo 35.000 prebivalci 9 in pol milijona kilovatih ur. To je posledica zgrešene elektropolitike.

Za Ljubljansko trgovstvo je važno tudi komunalno gospodarstvo. Vprašanje mestnega proračuna, ki izkazuje večji primanjkljaj, daje misliti na nove vire dohodkov in gremij stoji v stalnem stiku z občino, da to vprašanje reši v skladu z interesi ljubljanskega trgovstva, ki bo moralo doprinesiti gotove žrtve. Mestna občina je v pogajanjih s Falo glede dobave toka. Izvršila se bo regulacija Ljubljanske in Ižuskevanje Barja za vsoto 28 milijonov Din, država bo prispevala letno 3 milijone Din, drugi stroški pa se bodo krili z najetjem velikoga posojila in posebnimi dokladi, kar se vse tiče tudi ljubljanske trgovine.

Vinarški kongres v Belgradu

Pred nedavnim se je sestel v Belgradu praviljalni odbor za to prireditve. Iz Slovenije sta se udeležila konferenca gg. inž. Lah, ravnatelj Kmetijske družbe in Lovro Petovar.

Po celodnevni razpravi se je soglasno določilo, da se vrši prvi jugoslovanski vinarški kongres dne 9. marca t. l. ob 10. uri po sledečem sporedu: 1. Poročilo o obtem stanju vinogradarstva v državi. 2. Beleznji in škodljivci vinske trte ter pokončevanje istih. 3. Izvoz vina in grozdja. 4. Brezalkoholna uporaba grozdja. 5. Konzum vina v državi. 6. Vinski zakon. 7. Organizacija glavne Zveze vinogradnikov in sadjarjev kraljevine Jugoslavije. 8. Resolucija.

Strokovne referate so prevzeli poleg drugih odlični strokovnjaki gg. ravnatelj Zmave, kmetijski šef v pokolu Stanko Ožanič ter profesor Kajtner. O organizaciji glavne zveze je prevzel poročilo g. Lovro Petovar. Namen kongresa je, da doženemo stanje v vili državi, da konstatiramo, kaj bi moglo naš obstoj zagotoviti ter da po kongresu tam izvoljena deputacija zaprosi na vseh merodajnih mestih, da se upravičeno željam ugodí.

Drugi dan po končreni se je deputacija praviljalnega odbora oglasila v pristojnih ministrstvih ter zaprosila za podporo te prireditve. Po povsod, zlasti pa v notranjem ministrstvu, je zadobila zagotovilo, da se bo prireditvi šlo v vsakem oziru šlo na roko.

Potrebno je, da se tudi iz Dravske banovine udeležijo čim več interesentov tega velevažnega kongresa. Vsakdo, ki ima z vinom za opraviti, pa naj si bode vinogradnik, trgovec ali gostilničar, kateri hoče vinogradarstvu v resnici dobro, lahko na tem kongresu sodeluje. Trdno smo na uverjen, da bodo tudi oblasti svojim strokovnjakom omogočile, se kongresa udeležiti. — Zaprošeno je za popust na železniceh.

Lovro Petovar.

Zakup veleprodaje soli. Včeraj je finančni minister podpisal rezultat licitacije za zakup veleprodaje soli. Dobili so ga:

Za Dravsko banovino Jugoslovani, trg. d. d. v Zagrebu, katerega glavni delničarji so Hinko Majer, Vlado Radani in Ivan Jelačin. Organizacijo razprodaje v naši banovini pa bo prevzela trdnica Ivan Jelačin v Ljubljani kot članica te družbe.

V ostalih banovinah: za Savsko Jugoslov. trg. d. d. v Zagrebu, v Primorski Ninko Marič in drug. v Dunavski Vojmir Gojnič. Trgovce v Milanovu, v Drinski Spedičija d. d. in Srbska centr. banka, v Zetski Minden Nukosavljevič, trgovce iz Raške, v Moravski Bratje Jovanović iz Belgrada, v Vardarski Vranjska banka v Belgradu pa Tetovska banka. Zakup je izdan za pet let, tako da so se dohodki monopolne uprave zvišali za letno 14 mil. Din, skupaj za pet let za 70 mil. Din.

Znižanje diskonta v Avstriji. Avstrijska Narodna banka je znižala diskont od 7% na 6%.

Nemški izvoz premoga je lani znašal 26,8 milj. ton (1928 23,9), koksa pa 10,7 (8,9) milj. ton. V Jugoslavijo je Nemčija lani izvozila 31.049 (1928 17.843) ton kam. premoga in 97.973 (83.625) ton koksa.

Konkurz je razglašen o imovini Jurjaševića Mateja, trgovca v Središču; prvi zbor upnikov dne 15. febr., oglašiti se je do 20. marca, ugotovljeni narok 29. marca. — Odpravljen je konkurz o imovini Kuhna Josipa, lesnega trgovca v Razvanju, ker je vsa masa razdeljena. — Potrjena je prisilna poravnava trgovca Wolfa Henrika v Kočevju.

Metra, Združeno tvornice trakov in pramenov, d. d. v Ljubljani, so preložile izredni občni zbor, sklican za 1. februar, na 28. februar ob pol 11 (Aleksandrova 2/1.).

Borza

Dne 11. februarja 1930.

DENAR

Današnji devizni promet je bil srednji. Danes so bili težaji nekoliko čvrstjeji, le Pariz je popustil, dočim sta Berlin in Curih ostala neizpremenjena. Privatno blago je bilo zaključeno v devizi Trst, dočim je v ostalih devizah intervenirala Narodna banka.

Ljubljana. (V oklepajih zaključni tečaj.) Amsterdam 2278,50 blago. Berlin 1851,75—1857,75 (1856,25), Bruselj 791,24 bl., Budimpešta 992,50 bl., Curih 1094,40—1097,40 (1095,90), Dunaj 797,74—800,74 (799,24), London 276,16 bl., Newyork 56,585—56,785 (56,685), Pariz 222,42 bl., Praga 167,00—168,40 (168), Trst 296,15—298,15 (297,15).

Zagreb. Amsterdam 2275,50—2281,50, Berlin 1354,75—1357,75, Bruselj 791,24 bl., Budimpešta 990,96—998,96, Curih 1094,4—1097,4, Dunaj 797,74—800,74, London 275,76—276,56, Newyork 56,585—56,785, Pariz 221,42—223,42, Praga 167,00—168,40, Trst 296,19—298,10.

Belgrad. Amsterdam 2275,50—2281,50, Berlin 1354,75—1357,50, Budimpešta 991—994, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 807,74—899,74, London 275,76—276,56, Newyork 56,585—56,78, Pariz 221,42—223,42, Praga 167,00—168,40, Milan 226,21—228,21.

Narodna banka je intervenirala pri vseh devizah razen Berlina, Milana in Prage. Promet je bil sledeči: Amsterdam 10.000; Berlin 7000; Dunaj 114.014; Budimpešta 8450; Curih 20.000; London 5081; Milan 2700; Newyork ček 24.874, Pariz 395.000; Praga 118.000.

V delnicah Narodne banke se notira er zaključek 9 kom. po 8650.

Curih. Belgrad 9.1275, Amsterdam 207,85, Ate- nce 6,72, Berlin 123,74, Bruselj 72,20, Budimpešta 90,575, Bukarešt 3,08, Carigrad 2,425, Dunaj 72,95, London 25,19875, Madrid 67,50, Newyork 518,25, Pariz 20,295, Praga 15,3375, Sofija 3,75, Trst 27,125, Varšava 58,05, Kopenhagen 188,65, Stockholm 138,95, Oslo 138,35, Helsingfors 13,025.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. Celjska 170 den., Ljublj. kred. 125 den., Prašediona 925 den., Kred. zavod 170 den., Strojne 75 den., Vevše 132 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Ruše 250—260.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda kasa 420—421 (418—419, 419, 420), termini: II 418—414, 8% Bler. pos. 90—105,50 (90), 7% Bler. pos. 80—80,50 (80), Rdeči križ 35 den., 7% inv. pos. 80,25—81, agrari 50—52 (51). Bančni pap.: Union 204—205 (203—204), Poljo 65 den., Hrv. 50 den., Kred. 101—105, jugo 87—88, Ljublj. kred. 125 den., Medjun. 59,5 den., Nar. 5600—5750, Prašed. 925—980 (925), Srpska 163 den., Zem. 133—138, Kat. 34 den., Obrt 36 den., Ind. pap.: Guttman 185—190 Slavonija 204 den., Slavex 67—88 (88), Danica 110—120, Dravs 305 den., Sečera 892,50—895, Osj. ljev. 180—210, Brod. vag. 120—125, Union 140—150, Isis 20 den., Ragusa 425 den., Trbovlje 485—495, Vevše 125 d., Nar. sum. 40 bl., Pir. Sar. 160—180, Našice 1650 bl., Nihag 4 bl., Nar. miln. 20—25, Oceanica 180 den.

V papirjih Danice je bil promet slab. Union se je zaključil z 203—204, Prašediona pa z 925 Ostalo brez izpremembe. Slavex je nekoliko slabši, zaključen je bil po 88. Slabo sta stala tudi Union ter Nar. miln., toda zaključkov ni bilo Od ostalih sta čvrsti edino le Danica in Ragusa, kateri je rastel denar na 420 napram 400 v začetku borze.

Belgrad. Narodna banka 8650, Izvozna banka 750, 7% invest. posoj. 82,75—84, agrari 51, vojna škoda 415—4

Kako živi Bernard Shaw

George Bernard Shaw, ki je morda najznačilnejši pojav med sodobnimi pisatelji in pesniki, je še vedno tako svež, kakor bi se vsako uro kopal. Njegovi gibi kažejo odločnost. Njegovo telo in njegov duh sta se na čudovit način prilagodila drug drugemu. Pravi človeški dinamio je. Ko ga je nekoč obiskal prijatelj na njegovem posestvu na deželi, mu je pokazal kako dela, da je kljub visoki starosti še vedno čil in krepak. Vsako jutro zgodaj vstane, pridno seka drva, nato pa urno kakor dvajsetleten mladenič koraka po okolici. Rad vozi kolo in se razume tudi na boksanje. kadar se mudi v Londonu, gre vsak dan v atletski klub plavat.

Ta strast do telesnih vaj in dejstvo, da se že od mladosti preživlja skoro izključno s sadjem in sočivjem, nam pojasni, zakaj je tridesetletni starček še vedno bistrega duha kakor malo ljudi na svetu in tako krepak, da se lahko poizkusi s svetovnim moštom Tunneyem.

Shaw in Tunney sta nedavno bivala v istem hotelu na otoku Nettuno na Jadranskem morju in dnevni program obeh je bil enak. Mrzli tušni kopelji je sledilo plavanje na dalj, nato sta šla oba skupaj na dolg sprehod in belobradati Irec ni prav nič zaostajal za širokoplečim Američanom.

Ko je bil Shaw še zelo mlad, mu je njegov oče dejal: »Sin moj, poglej me, kako za nič sem. Naj ti bom kakor svareč zgled. Ne stori ničesar tega, kar sem delal jaz.« Fe

besede so dale misliti mlademu pisatelju, ki se je boril za uspeh. Opazoval je svojega očeta in videl, da v hrani ni bil izbiren, da je pojedel velike množine mesa, ves dan kaval in pil, na telesne vaje pa ni prav nič mislil.

»Če o tem premišlujem,« si je dejal Bernard Shaw, »moram priznati, da živi največ mož tako, kakor je živel moj oče, in da je življenje večine mož polomija. Popolna izprememba načina življenja bi morala doseglja uspeh. Na vsak način je stvar vredna izkusa.«

Od tega dne naprej ni Shaw jedel nobenega mesa, odpovedal se ni samo uživanju alkohola, marveč tudi čaja in kave. Opustil je kajenje in se kolikor mogoče veliko gibal. Videl je, da mu ta način življenja prija. Njegovo telo je postalo krepkejšo in njegov duh je bil od dne do dne bolj jase in bister. Užival je veliko sočivja, sadja, orehov in črnega kruha ter pil veliko mleka; pri taki prehrani je postal najodličnejši satirik sveta.

Če ima goste pri mizi, jih pogosti, kakor je navada v vsaki drugi angleški hiši. Svojih gostov nikakor ne sili, da bi jedli, kar je on.

Zimske mesece preživi navadno na francoski Rivijeri ali v Italiji, kjer se zelo veliko solnči. Shaw trdi, da kot deček čisto gotovo ni bil nadarjen in ni imel nobene podlage za »genijac« in da bi vsakdo, ki bi skozi trideset let živel tako, kakor živi on, lahko dosegel toliko, kakor on ali pa še več.

Spoznavanje bolezni po vonju

Sledeča dva zanimiva slučaja nam kažeta, kako znajo nekateri zdravniki specialisti ugotoviti bolezen po vonju: Dunajski kirurg dr. Hochenegg je šel na lov. Pred njim je hodil gonjač. Naenkrat se zdravnik ustavi in vpraša gonjača: »Kajne, da ste bolni in da krvavite?« Gonjač mu ves začuden potrdi. Profesor ga je nato pozval na svojo kliniko, kjer ga mu pa ni bilo treba dolgo preiskovati. Zdravnik je že preje, ko je gonjač šel pred njim, spoznal po njegovem vonju, da ima raka.

Sličen slučaj se je dogodil nedavno tudi v Budimpešti. Dr. Szekacs so poklicali k nekemu človeku, ki je imel hudo vročino. Dr. Szekacs se ni prestopil praga v bolnikovo sobo, pa je že dejal: »Ta človek je obolen na tifus.« Pri pregledovanju se je izkazalo, da je bila diagnoza pravilna.

Ta dva zanimiva slučaja sta napotila zdravnike, da se bolj bavijo s tem vprašanjem. Če ima vsaka bolezen svoj poseben vonj, bi se zdravniki mogli tega posluževati. Toda v praksi je to neizpeljivo, ker nimajo vsi zdravniki dobrega voha, čeprav so sicer izvršni. Prišli pa so do sledečega smelega zaključka: Zakaj ne bi za to uporabili psov? Pes ima boljši voh kakor človek, torej naj se njega uporabi v to. In že poročajo, da pse vadijo tako, da pri posebnem vonju kake bolezni lajajo. V to svrhu uporabljajo male »dobermane«.

Poskusi se vrše na Dunaju. Optimisti trdijo, da ni daleč dan, ko se bodo psi uporabljali kot zdravnikovi pomagači pri ugotavljanju posameznih bolezni.

Največje vodno letalo

V Philadelphiji so preizkusili največje ameriško vodno letalo, ki sprejme 47 potnikov s prtljago. Letalo so sedaj izročili mornarišemu uradu, da ga preizkusi. Letalo je tipa Ford, ima 3 motorje in doseže brzino 124 milj na uro. Zgrajeno je tako, da se more uporabljati v miru kot poštno, v vojni pa kot letalo za bombe.

Spomenik braniteljem Sueškega prekopa, ki so pred 15 leti uspešno branili to najvažnejšo vodno zvezo med Evropo in Azijo pred turškimi napadi, so postavili pri Ismajliji in ga te dni blagoslovili. Spomenik je visok 70 m.

K napadu na predsednika Mehike. Predsednik Ortiz Rubio v krogu svoje družine. Kakor smo poročali, je bil izvršen na predsednika atentat. En strel je zadell Rubia v brado, druga krogla pa je ranila njegovo ženo in nečakinjo.

Istočasna smrt dveh prijateljev

V neki dvorani v Rigi se je te dni pripetil nenavaden slučaj. Za mizo sta sedela dva prijatelja, ki sta imela oba srčno napako. Naenkrat pa sta bila oba mrtva. Sprva so mislili, da gre za tajinstven umor ali samoumor, toda zdravniki so ugotovili, da sta oba umrla, zadeta od srčne kapi. Najprej je umrl eden, drugi pa se je radi tega tako razburil, da je tudi njega zadela kap.

Posodo za kuhinjo pri „Jeklo“, Ljubljana. Stari irg

Svetovno prometno znamenje so postavili na enem najbolj prometnih križišč v Berlinu. Nova naprava bo promet znatno olajšala in preprečila marsikatero nesrečo.

Oče 40 otrok

V bližini mesta Macon v državi Georgija živi preprosti farmar, ki bo kmalu dovršil svoje 71. leto. Toda to ni nič čudnega. Starih ljudi je precej in še starejših, kakor je ta farmar, John Beasley po imenu. Toda, če ima kdo za seboj toliko potomstva, kakor ta »patrijarh«, je pa težje trditi: Beasley je namreč ponosen oče 40 otrok. Ko je bil star 18 let, je poročil 17 letno mladenko, ki mu je rodila vsega skupaj 24 otrok, 12 dečkov in ravno toliko deklic. Ko mu je žena umrla, se je John Beasley šest let dni poročil z drugo dekletom, starim 16 let, ki mu je še danes verna zakonska družica. Ta mu je do sedaj rodila 16 otrok in zanimivo: zopet 8 dečkov in 8 deklic. Tako se je pripetilo, da so nekateri bratje in sestre že sivi, njihovi bratci in sestrice so pa še v povojih. Tako je nastalo precej zametano sorodstvo, kajli starejši otroci so bili že očetje oziroma matere, katerih otroci pa so od časa do časa dobili katerega novega strica ali teto. Seveda pa ti strici in tete še vedno prihajajo. Ubogi John je imel že mnogo neprilik radi tega, posebno kar se tiče njegovih vnukov in vnukinj. Zgodilo se mu je, da včasih ni spoznal na cesti niti lastnega otroka, kaj šele vnuke, katerih število gre v stotine. Te dni ga je posetil neki časnikar in ga prosil, naj našteje imena svojih otrok. Farmar je zbral svoje misli in začel: »Edna, Ellis, Luise, Beatrice, Curtis, Carlton, Cleo, John, Willy, Thomas, Claudia...« Tu pa se mu je ustavilo. Iz zadrege ga je rešila žena, ki je prišla iz sosednje sobe z otročičkom v naročju...

Škoda, da v Ameriki ne dobijo slični očetje nagrad kakor v Italiji; potem bi bil farmar John Beasley bogat mož.

Posledice velikega procesa

Aretacija skoro šestdesetletne Švedinje Helge Fägerskröld v New Yorku radi goljufije je v Stockholmu zbudila spomin na enega največjih procesov v švedski pravni zgodovini, na žaloigro v Broxviku.

Okrog l. 1890. je bila Betzy van Block lastnica bogatega fidejkomisa Broxvik. Poročena je bila s komornikom Taube. Po neki stari določbi majorat ni pripadel najstarejšemu sinu, ampak sinu, katerega je določil zadnji lastnik. Najstarejši sin, poročnik Evert, je bil takrat zaročen s 24 letno Helgo Fägerskröld, ki je bila leta 1895. ravno na obisku na posestvu, ko je oče nenadoma umrl.

Kmalu so se jele širiti vesti, da je bil oče zastrupljen, in Helga je sporočila svojemu zaročencu, da je v neki hišni omari našla raztopino strupa. Da napravi konec tem vestem, ki so zašle že tudi v časopisje, je poročnik Evert zahteval, da izkopljejo in preiščejo očetovo truplo. Našli so sicer sledove arzenika, vendar pa izvedenci niso mogli ugotoviti, če gre za zastrupljenje. Da se slučaj razjasni, je sodišče uvedlo preiskavo proti neznanim storilcem. Po večmesečni preiskavi je bila gospa Taube obtožena umora svojega soproga in sicer na podlagi izjave njene bodoče sinahe. Vzrok umora: zakonski prepiri. Sedaj pa je sledila senzacija za senzacijo. Na dan prve razprave proti gospej Taube zjutraj je izvršil samoumor stari oskrbnik posestva. Seveda so mislili, da ni hotel pričati proti svoji gospej in to je bilo za njo še bolj obtežljivo. Pa tudi Helga Fägerskröld je bila težko osumljena. Zdelo se je, da se je bala, da ne bi mlajši sin postal dedič majorata. Njen poskus, da osumi gospo Taube, je tedaj lahko imel dva namena: da oropa gospo pravice podelitve majorata — v tem slučaju bi majorat avtomatično dobil njen zaročenec — in da odvrne od sebe vsak sum. Zastopal jo je sijajen odvetnik Karel Straaff, ki je pozneje postal voditelj liberalne stranke.

Ko so v novembru 1897 razpravo obnovili, je sodišče prejelo pismo s potvorbno pisavo in podpisom »Helga Fägerskröld«, ki se sama obtožuje umora. Istočasno je bila Helga na samotni cesti napadena in težko ranjena. Napadalec jo je očitno hotel umoriti. Preiskava je pa dognala, da je bil napad simuliran, pismo pa da je sama pisala. Jasno je bilo, da je Helga oboje hotela naprtiti gospej Taube in jo s tem še huje osumiti. Bili sta tedaj dve obtoženki, ki sta druga na drugo volili krivdo. Dne 1. aprila 1898 sta bili obe radi pomanjkanja dokazov oproščeni in gospodina Fägerskröld je izginila v Ameriko, kjer so jo nedavno aretirali radi goljufije. Posledica tega senzacionalnega procesa pa je bila velika preosnova švedskega sodnega stopanja, ki jo je Karl Straaff pozneje kot ministrski predsednik izvedel.

Smešnice

»Oprostite, tu mora pa nekdo telefonirati po lestvo.«

»Mesec zelo hitro mine.«
»Plača pa še prej izgine.«

Novi ameriški poslanik v Berlinu Frederik Moseley Sackett in njegova žena ob prihodu v Berlin.

„Mrz Ovid“ja v Pontu tare ...“

Kačji otok, na katerem je živel v preganstvu pesnik Ovid.

Gornjega verza našega največjega pesnika Prešerna smo se spomnili, ko smo brali v romunskih listih poročilo romunskega književnika Burlana, ki je obiskal Kačji otok, kjer je živel v preganstvu pesnik P. Ovidius Naso. Kakor znano, je Ovid padel v nemilost pri cesarju Augustu in bil zato pregan v Dakijo, najosamljenejšo provincijo rimskega cesarstva. Za bivališče mu je bil določen Kačji otok, ki je bil od vseh strani obdan z močvirji. Tu je slavnj pesnik živel 9 let in tu je napisal svoje največje delo »Metamorphosae«, kateremu se še danes divimo.

Burlan opisuje svojo pot takole: »V dvajsetih minutah pridete iz Konstancie z avtomobilom v Canaro. Pot gre preko jezera Snitgia, v čigar sredini leži Ovidov otok, ki napravi vtis zelene livade z gostim grmičevjem. Na obali jezera leži vas Canara s turškimi in latarskim prebivalstvom. Z vaškim županom in s tolmačem sedemo v čoln in se odpeljemo na otok. Na otoku ni nobene steze. Vse je obraščeno z visokim grmovjem. Po težkem in napornem potu pridemo do cilja: do ruševin očitno rimske zgradbe, kjer je živel slavnj pesnik. Edini prebivalec otoka je neka stara ženska, neznanega rodu in imena, ki živi v mali pečini. Pokličemo jo, toda ona se ne zme-ni za nas in nam obrača hrbet. Obljubujemo ji denar. Šele na županovo prigovarjanje pristane na razgovor in pripoveduje v romunščini, da je stara 90 let, da pozna zdravilne rastline in korenine in da te prodaja okoljskim prebivalcem za kruh in tobak. Denarja sploh ne sprejme. Samo enkrat, pred 40 leti, je sprejela nekaj dukatov od cesarice Elizabete. Tedaj je bil otok last Turka Ahmeda Kajasa, ki ga je z velikimi stroški izpremenil v lep vrt. Po Ahmetovi smrti pa je otok kupil Američan John Movil za 300 napoleonov. Novi lastnik pa se za otok ni brigal. Na drugi strani otoka je kanal, ki so ga zgradili Genovežani v XV. stoletju. Kanal je služil trgovskim ladjam, ki so sem dovžale blago. Slavnj rimski pesnik je trpel na tem otoku celih 9 let in zastoj prosil za milost, dokler ni leta 18. po Kristusu umrl.«

Koncert skladb Sl. Osterca

V ponedeljek, 10. t. m., je bil v Filharmoniji koncert skladb enega izmed naših najodličnejših skladateljev, prof. Slavka Osterca. On, Adamič pa Ukmar utirajo pot moderni pri nas. Ta moderna je v nekaterih ožirih romantični in impresionizmu pravcato nasprotje in mislim si, da je ta koncert, na katerem se je Osterc kolektivno predstavil javnosti kot skladatelj, našel mnogo, ki so poslušali to novo glasbo s starimi ušesi in seveda niso vedeli, kaj bi z njo.

Kakor gotovo namreč živimo v dobi, ko Evropa energično odklanja materialistični nazor, ki je dal umetnosti čisti senzualizem, tako gre v slikarstvu za reakcijo plastičnega realizma na slikovitost naturalizem in v glasbi za reakcijo polifoničnega realizma na akordični naturalizem. Kdor torej v moderni išče še vedno uspešnih slasti in genialnih ženskih »štimga«, je razočaran. Nova glasba je bolj za duh in intelekt, ne pozna čutnega akordičnega segetanja in deluje v glavnem z izrazno silo gibke melodične linije in ne opletiva v horizontalnem glasbenem telesu. Čutnost in čustvenost emocijske romantike je zamenjala zmrzala duhovna idejnost nadčutne vrste in tako je ta glasba bolj podobna oni XVI. in XVII. stoletja kakor pa romantiki. Starejšemu okusu je nemara ta godba, ki učinkuje le z prepletanjem linij, morda dolgočasna, zlasti še, ker ne rabi dinamike, sodobno mislečemu duhu pa nudi obilo užikov.

Osterc je v prvih delih še služil disonantni atonaliteti ekspresionizma, nato prešel v tabor »čisti« glasbenikov, pretežnih linearistov, danes pa se nam kaže v stremeljenju k dosegi duhovnega efekta. Prav mu pri skladanju (on je silno plodovit in hiter) pride njegovo obvladovanje stroge realne forme v vseh variantah, njegov iznajdljivi humor in pa — orientiranost v stari in novi literaturi.

Koncert je otvorila čakona za violo in klavir, katero sta izvajala ga. Osterc in V. Sušteršič. Štiri šaljivke za sopran in dva klarineti so nudile izborni glasbeni humor. Gdč. Mezetova dobro poje, pa manj točno izgovarja, kar pri tej glasbi

ne sme biti. Koncert za oboe, basklarinet, rog in violo v treh stavkih je zmagovalno uveljavil moderni komorni ciklični stil in pokazal zlasti učinkovita Vivace in Allegro. Gdč. Mezetova je pela nato samospev Vstajenje s spremljavo viole, ki petje opleta — pevka mora biti povsem samostojna zadevateljica, ker nima v spremljavi nobene harmonične opore. Gdč. Golobova je pela štiri Gradnikove pesmi za kontralt in kvartet godal in sijajno uveljavila svoj nizki e ali celo d, lepo izgovarjala in tehtno povdajala smisel in izraznost. Sonato za violo in klavir v treh stavkih sta igrala ga. Osterc in G. Ivančič.

Osterc rabi vse forme imitacije, fuge, kanona, dalje čakona, pasakalje, tokate, ciklične reči so zgrajene še po načelu kontrastov tempa. Vse pa oblikuje kontrapunktično znanje in markantna motivna logika in doslednost, ki se nikoli ne da zanesti v plitko prijetnost. Ko se bo Osterc še bolj duhovno poglobil, bo s tem aparatom lahko dosegel zelo mnogo. Naj za svoj pionirski trud, hoteenje in znanje prejme zahvalo in čestitke; nikakor naj ga razmere ne zavlečejo levo ali desno v koncesiji Prava je ta smer, naj se zaveda, kulturno zaslužna v sodobnosti in naj ne klone skladatelj k publiki, nego ta naj mu skuša slediti!

Izvajajočim štejem v zaslugi, da so opustili pri podajanju dinamiko, ki bi tu le motila, Osterčeva gospa je igrala pravilno skoro brez pedala. Ena je pa Osterc glede svoje sicer originalne in nenavadne instrumentalne zasedbe bržkone tudi sam čutil: ta glasba zahteva homogenih barv in ne prenese z uspehom viole med več pihali. Barva ne sme biti vzrok, da bi kateri instrument imel efekt vodstva nad drugimi!

Zetli je Ostercu krepkega: dalje tako! Pa ne v širino, nego v globino naj gre njegov napredek!

Ljudem pa, ki tej glasbi ne morejo slediti, tega ni šteti v lastno krivdo, pač pa onemu vodilnemu glasbenemu krogu pri nas, ki v jih v to ni vzgajal. V.

Pismo iz Beograda

Leto inje leto bo, kolikor se danes da razviti, književno zelo aktivno. Komaj dober mesec smo v njem, pa je že cel kup knjig in brošur izšel z njegovo letnico. Tudi nadaljevalne perspektive niso slabe. V januarju je bila poplava pesniških knjig. Kar vrstili so se. In večinoma najmlajši: Rade Dražinač (»Banket«), Desimir Blagojevič (»Karneval andelac«), Kosta N. Milutinović (»Pregorela gorčina«), R. Dragutinović (»Azurna zemlja«). V par dneh izide zbirka Blagoja Živkovića (»Tragovje«). Največjo pozornost sta vzbudila Dražinač in Blagojevič. O prvem sem nedavno obširneje pisal, o drugem pa naslednjih par vrst.

»Karneval andelac« Des. Blagojeviča ni prva njegova zbirka. Po vsej pravici bi jo nazval liriko o ženi. Sicer je pa B. manj nevtarski in bolj ustajen. To drugo jasno odseva iz oblike njegovih pesmi. Skoraj od prve do zadnje so šablonsko rimane in zato manj impresivne. Vendar mu vsega talenta ne gre odrekat! Marsikdo zavzame prava žica, intimna in topla. Nekaj miniaturne mu je zelo uspelo. Tudi barvi narodne pesmi se tuistam približa.

Ena zgodba:

»U polutami raskrše
sanja o smrti
plave i blage laste.
Neko plače, beli vrti.
U tvojoj zeni raste i raste
jedan zaneti spuš.
Neko plače, beli vrti.

Miloš Crnjanski je pred nekaj dnevi izdal potopisno knjigo »Ljubav u Teskanic«, ki jo pa kot prvo tovrstno v naši literaturi moram obširneje omeniti v eni prihodnjih števil. Danes bi jo samo priporočil (izdaja Geza Kohn, Beograd, 80 Din). Ni potopis, kot smo ga vajeni, ampak nekaj čisto drugega. Več lirike je v njem ko v marsikateri pesniški knjigi.

»Srpska književna zadruga« se je že lani pripravljala, da osnuje poleg rednega kola: Zabavnik in Poučnika še eno novo kolo z naslovom: Savremenik. Vprašanje tega četrtga kola je sedaj končno rešeno in prva serija knjig bo zelo verjetno še letos izšla. Savremenik bo prinašal samo domača in še nikjer v celoti izdana dela. V poštev pridejo samo živeči pisatelji. Izdajalec se bodo vse književne vrste: pesem, novela, roman, kritični in zgodovinski esej in potopis. Rok izhajanja: konec februarja. Obseg: 40 tisk. pol, tri knjige.

Bivši lektor beogradske univerze James Wills je v posebni knjigi izdal v angleškem prevodu Zmajevo pesništvo »Guslarjeva smrt«. Preje je precej prevajal iz naše književnosti. Od Slovencev Prešerna in Gregorčiča, od Srbohrvatov Lazarevič (novela »Prvi put s ocem na jutrenje«), Petrovića-Njegoša (»Gorski vijenec« »The Mountain Wreath«). Zanimiva je njegova zbirka ženskih srbskih narodnih pesmi (»Serbian Songs and Poems«), ki je doživela dve izdaji (1917 in 1925).

Cerkveni vestnik

Noirnanja Mar. kongregacija pri uršulinkah v Ljubljani ima danes ob pol sednih zvečer običajni shod.

Iz društvenega življenja

Slov. kat. akad. starestvo v Ljubljani ima nocoj 12. febr. t. l. ob pol 21 prijateljski sestanek v Brezalkoholni gostilni, Frančiškanska 2. K obilni udeležbi vabi odbor.

Krakovno-Trnovo. Slovensko katoliško prosvetno društvo Krakovo-Trnovo vabi vse svoje žlane in prijatelje na osmi prosvetni večer, ki se vrši drevi v domu, Koranova ulica 14. Predvaja se bo film »Kolo sreče«; v glavni vlogi nastopita svetovno znana komika Pat in Patience. Na novo smo vpeljali na prosvetnih večerih tedenska poročila, nastopi tudi društveni kvartet. Začetek točno ob 8. — Odbor.

15. februarja ob pol 8 zvečer se vrši v Delavski zbornici akademija P. R. K. na drž. realki v Ljubljani pod častnim pokroviteljstvom g. bana dravske banovine in konzularnega zbora v Ljubljani ter gg. direktorjev srednjih šol. Vabila se ne razporejajo.

Zborovanje učitelj. društva Ljubljana-okolica, zahodni del bo v soboto 15. t. m. ob 8 zjutraj v šoli na Grabnu v Ljubljani.

Ljulomer. Prosvetno društvo v Ljulomeru uprizaro v nedeljo, dne 16. t. m. ob 3 popoldne v Kat. domu dve šaloigri, in sicer: »Sokrator god« in »Gospa Kordula. Pridite vsi, se boste enkrat od srca nasmejali.

Pri Gezi Kohnu v kratkem izide knjiga esejev Branka Lazarevića in pa potopisna knjiga Rastka Petrovića »Afrika«.

Milan Kašanin pripravila obsežen roman v dveh zvezkih »Pijana zemlja«.

»Rotterdamische Kunstkring« je pozval znamenita kiparja Tome Roksandića, da priredi v Holandiji več razstav svojih del. Roksandić je odposlal svoja reprezentativna dela vseh skupaj čez 40. Zanj in njegovo umetnost ke bolj zanimajo tujci ko pa mi doma.

Zadnji čas se po prestolnici precej govori o novem književnem štirinajst dnevniku. Če bo kaj, bom že sporočil. Tone P.

Češki pesnik Josei Chaloupka

V Kralovim Polu na moravskem se je konec januarja v težki živčni bolezni zastrupil s plinom dvaintridesletni pesnik Josei Chaloupka, ki si je v povojnem češkem pesništvu zagotovil nesporno vidno mesto. Pojavil se je bil leta 1920 skupno z Jiřijem Wolkerjem ter Bartošem Vlčkom, ki sta prav kakor on umrli zaradi največjih nadej in naporov, in sicer s pesniškim prvencom: »Vzplanutí (Splamenje)«. Po teh desetih letih, ki so odhaj prešla, lahko napišemo to besedo nad vsem Chaloupkovim življenjem: vzplanel je kakor ogenj na vetru in prav tako naglo ugasnil. Njegova druga knjiga je izšla leta 1922, nosila je naslov: »Kamarád mrtvých« (Tovariši mrtvih). Za prvi maj istega leta je izdal Chaloupka še droben zvezek: »Před vítězstvím« (Pred zmago), ki vsebuje pesmi, narekovane od hrepenenja in iskanja pravice, ki je prav tisti čas objelo množice in pa prešlo nekako v modo glasnikom-pesnikom. Tedaj se je tudi aktivno udeleževal literarnih političnih borb v brnaki Literarni skupini, kjer se je odločil za socialno-utopičistični humanizem proti zmirom ostrejšemu političnemu komunizmu Wolkerjeve grupe. V tem stilu so pisane vse Chaloupkove knjige. Naslednjega leta je izšla nova knjiga: »Hlas a mlčenství« (Glas in molčanje), čez dolg premor petih let pa leta 1927. zadnja Chaloupkova pesniška zbirka: »Trvbi bližni« (Tvoji bližnji). Ondi skorajda ni več spoznal onega 23-letnega Chaloupka, ki se je leta 1922. bil za pravičnost sveta, toda obnemogel baš »pred zmago« človeka v človeku; tolikanj je že obupal nad svetom. Te pesmi (in pa zlasti poslednje po revijah in časopisih) so pisane z močnim religioznim žuvstvom, ki pri Chaloupki prav zares ni šminka ali morebiti le moda, pač pa kri njegovega življenja. Najljubši vzornik mu je bil Li-Tai-Po, med čeli pa pesnik Otakar Theer, katerega otrok je prav za prav bil vse od početka. Vendar pa je bilo v Josefu Chaloupki toliko prvobitnih pesniških sil, ki so vrole iz duše tega vernega poeta, da je njegova smrt velika izguba sodobne češke poezije. Ob njegovi smrti mi je prišel na misel verz iz: »Tovariši mrtvih«, ki konča v brezupje: »Izgubil sem se med ljudmi ko drevo v drevju hoste: nikjer polti, nikjer človeka ni.« Vl. Z.

Borovnica, dne 9. febr. — Pri današnjem predavanju o spiritizmu se je nabralo za misijonske namene in Slov. Stražo 239 Din.

Dolenja vas pri Ribnici. Prosvetno društvo je zadnjo nedeljo priredilo v društveni dvorani dr. Krekova igro »Turški križ«. Zanimanje za to igro je bilo veliko, ker so prevzeli samo Rakitiški fantje in dekleta uloge te igre in prvič javno nastopili. Dvorana je bila do zadnjega kotička napolnjena in rešili so igralci in igralko izvrstno in vse hvale vredno svoje naloge. Težko bi bilo povedati, kdo je boljše igral. Kakor se sliki, bodo to igro še enkrat ponavljali. — V nedeljo 16. t. m. pa bo Prosvetno društvo v društveni dvorani priredilo jako zabavljivo in smešno burko »Davek na samce«.

»Bali, otok divnih čudeš« je naslov filmu, ki se bo predvajal nocoj ob 20 na prvem prosvetnem večeru v Salezijskem mladinskem domu na Kodeljevem. Film je stvorila znana nemška raziskovalka Lola Kreutzberg, ki se je pred dvema letoma napotila na Vzhodna indijska otočja. Poleg volana na avtu je imela montirano filmsko kamero in stvorila nam je film, ki je res prvovrstnega kulturnega značaja. Pod žarnim tropskim solncem je snemala silno lepe pokrajine, bujno tropsko rastlinstvo, nam nepoznano živalstvo, običaje in šege domorodcev, katerih evropsko oko še ni videlo. — Vstopnina na 1. prosvetni večer je: 1 in 2 Din.

Zveza šoljerjev Slovenije naznanja, da se vrši njen letni občni zbor v četrtek, dne 13. t. m. ob 19.30 v gostilni Novak, Rimska cesta 19. Člani in drugi stanovisti tovariši se pozivajo, da se občnega zbora zanesljivo udeležijo. — Odbor.

Sport

Alpski smuški tečaj na Staničevu koči pod Triglavom

SPD namerava prirediti v marcu mesecu (okoli 15.) dva desetdnevna smuška tečaja, ako se prijavi zadostno število udeležencev. Tečaja se bosta vršila pod vodstvom prvovrstnih smučarjev-alpinistov (gg. Kveder, Šircelj), ki sta oba nastavnika JZSS. Koncem tečaja ob ugodnem vremenu daljša (2—3dnevna) tura s sestopom v Bohinj. Dostop na Staničevu koči bo vsakomur mogoč. Izvedena bo tudi zimska markacija.

Teren in snežne prilike so v okolici Staničeve koč zelo ugodne in omogočajo vsakomur, da se z lahkoto nauči zlasti terenskega smučanja in spozna vso zimsko lepoto naših Alp, ki so prelestne zlasti ob spomladanskem solncu.

Koča bo kurjena. Oskrba prvovrstna. Prijave sprejema osrednji odbor v Ljubljani in pa oskrbnik Staničeve koč J. Bitenc, Ljubljana, Tržaška cesta 21, ki daje tudi vse nadaljnje informacije.

TURISTIKA.

Erjavčeva koča na Vršču bo od srede 12. februarja do vključno 16. februarja odprta in oskrbovana; istotako vsako soboto in nedeljo. Kdor želi koč obiskati v času, kadar je zaprta, naj se oglasi v Kranjski gori pri »Hotelu Razor«. Na Vršču je zapadlo en meter snega. Smuka je izvrstna, vreme krasno. Radi lahkega dostopa in krasne okolice priporočamo poset koč vsem ljubiteljem zimske narave in smučarjem.

Mariborski sport

V nedeljo, dne 16. t. m. gostuje ljubljanski prvak S. K. Ilirija v Mariboru. Nasprotnik je L. S. S. K. Maribor. Ilirija, ki bo kompletno nastopila, je zadnjo nedeljo pokazala, da je resen kandidat za prvaka Slovenije in bo srečanje v Mariboru tem zanimanje, ker bo L. S. S. K. Maribor poizkusil zadnji poraz v Ljubljani popraviti.

Steiermärkischer Fußballverband je tukajšniemu MOLNP stavil predlog, da bi se dne 13. aprila odigrala izredna medmestna tekma Gradec : Maribor. MOLNP je predlog sprejel in se bo potemtakem tekma, ki je ena najprivlačnejših, vršila v Mariboru.

S. K. Rapid priredi dne 25. marca na svojem igrišču cross-country za prvenstvo mesta Maribor. Sodelovalci bodo vsi klubi bivše marib. oblasti.

Dne 1. junija se bo otvorilo kopališče na Felberjevem otoku in se bodo pri tej priliki vršile plavalne tekme za prvenstvo mesta Maribora ter lahkoatletske tekme za prvenstvo Maribora na novozgrajenem prostoru na otoku.

Smuška tekma SPD Maribor, ki bi se morala vršiti prihodnjo nedeljo na Pohorju, se je odpovala. L. S. S. K. Maribor priredi v nedeljo, dne 23. t. m., na Pohorju svojo vsakoletno smuško tekmo za prvenstvo mesta Maribora.

Svetovni prvaki v umetnem drsanju

Letošnje svetovno prvenstvo v umetnem drsanju, ki se je vršilo v Newyorku, si je priboril brez ostre konkurence miljenec Dunaja Karl Šäfer. Isti Šäfer je imel srečo, kajti letos ni tekmoval večkratni svetovni prvak Grafström.

Dosedaj so si prvenstvo, ki se je pričelo v letu

1896, priborili naslednji:
1896 v Petrogradu: Dr. Gilbert Fuchs (München).
1897 v Stockholmu: Gustav Hügel (Dunaj).
1898 v Londonu: H. Grenander (Stockholm).
1899 v Davosu: Gustav Hügel (Dunaj).
1900 v Davosu: Gustav Hügel (Dunaj).
1901 v Stockholmu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1902 v Londonu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1903 v Petrogradu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1904 v Berlinu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1905 v Stockholmu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1906 v Moskovem: Dr. Gilbert Fuchs (München).
1907 na Dunaju: Ulrich Salchow (Stockholm).
1908 v Tropavi: Ulrich Salchow (Stockholm).
1909 v Stockholmu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1910 v Davosu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1911 v Berlinu: Ulrich Salchow (Stockholm).
1912 v Manchesteru: Ing. Fric Kachler (Dunaj).
1913 na Dunaju: Ing. Fric Kachler (Dunaj).
1914 v Helsingforsu: Gösta Sandahl (Stockholm).
1922 v Stockholmu: Gillis Grafström (Stockholm).
1923 na Dunaju: Ing. Fric Kachler (Dunaj).
1924 v Manchesteru: Gillis Grafström (Stockholm).
1925 na Dunaju: Ing. Willy Böckl (Dunaj).
1926 v Berlinu: Ing. Willy Böckl (Dunaj).
1927 v Davosu: Ing. Willy Böckl (Dunaj).
1928 v Berlinu: Ing. Willy Böckl (Dunaj).
1929 v Londonu: Gillis Grafström (Stockholm).
1930 v Newyorku: Karl Šäfer (Dunaj).

Kakor je iz te tabele razvidno je prav za prav drsalni sport izključna domena Švedov in Dunajčanov, vendar, čeprav je malo smela naša trditev, je izmed vseh sportnih panog edino drsalna v stanu si priboriti in se mednarodno uveljaviti. Nujna je pa potreba po drsalšču z umetnim ledom, kjer bi se moglo drsati že v pozni jeseni do zgodnje spomladi.

Vprašanje umetnega drsaljšča je zelo pereče in nujno, zlasti še z ozirom na tujski promet. V eni prihodnjih števil se bomo detajlno bavili s tem vprašanjem.

Svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju, ki se je vršilo v Oslo, se je končalo z zmago Staxruda. Tekem se Thunberg ni udeležil, pač pa Ballangrud, ki pa je dosegel le drugo mesto. Tekmovalo se je na 500 m: Petersen 43.8 sek.; na 5000 m: Staxrud 8:28.7 min.; na 1500 m: Staxrud 2:23.4 min.; na 10.000 m: Ballangrud 17:53.7 min. Letošnji svetovni prvak v hitrostnem drsanju je po končni kvalifikaciji Staxrud.

NOGOMET.

Italija — Švica 4 : 2. V Rimu se je vršila 16. meddržavna tekma med Italijo in Švico. Zanimanje je bilo ogromno. Kakor se je pričakovalo, tako so Italijani zmagali in postavili rezultat 4 : 2 že s prvim polčasom, Švica je v nogometu zelo znostala, nasprotno pa je italijanski nogomet očividno napredoval. Da je to resnica, nam dokazuje tudi zmaga druge italijanske reprezentacije garniture nad Južno Francijo. Ta tekma se je z 2 : 1 zaključila v prid Italije.

Na Angleškem čvrsto vodi Sheffield Wednesday, ki si je z zmago v razmerju 3 : 5 nad Newcastle United še bolj oddaljil od svojih tekmecev. Na drugem mestu je še Manchester City, ki mu pa trdo sledi Leeds United s krasno zmago 5 : 0 nad Sunderlandom.

Presenečenja v Južni Nemčiji. Zadnje tekme so zopet prinesle nepričakovane spremembe prvenstvene tabele. Kdo bo prvak Južne Nemčije? Na to danes ne more nihče odgovoriti, ker nam vsak teden nudi drugo sliko. Nihče ni pričakoval, da bo nemški državni prvak izgubil s

3 : 2 tekmo napram FC Pirmasensu. Zato je moral Sp. Vgg. Fürth prepustiti prvo mesto Eintrachtu iz Frankfurta, sam pa je zasedel drugo mesto. Omeniti moramo tudi visoko zmago 12 : 3, ki jo je dosegel nevaren konkurent za prvo mesto Bayern München nad F. C. Freiburgom. Vodeči Eintracht pa je z zmago 3 : 0 nad Waldhofom postal resen kandidat za prvenstvo Južne Nemčije. — V tolatilni tekmi pa je iznenadil poraz prvorazrednega I. F. C. Nürnberg, ki je v tekmi s slabim Jahn Regensburgom moral s 3 : 0 poražen s igrišča.

Radio

Število ameriških postaj pada.

Dočim gradijo v Evropi in v ostalem svetu neprenehoma nove postaje, se zdi, da je v Ameriki število postaj že prekorajlo potrebo in doseglo višek. Prvič, odkar obstoja osrednja federalna radio komisija je število postaj v Združenih državah padlo pod 600. V februarju 1927 je federalna radio komisija kontrolirala še 783 oddajnih postaj, v maju 1929 615 in novembru 1929 samo še 594.

Številke o radiu.

Koncem leta 1929. je znašalo število radio naročnikov: v Avstraliji 804.156, na Danskem 205.452, na Japonskem 611.942, v Kanadi 260.485, na Norveškem 65.938, v Švici 81.879, na Češkoslovaškem 257.673.

Programi Radio-Ljubljana

Sreda, 12. februarja: 12.30 Reproducira glasba. — 13. Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.00 Otroški kotiček, gospe Gabrieličičeva. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Prof. dr. Jurišič (Zagreb): Kava in njen učinek. — 19. Podoba iz slovenske literarne zgodovine, prof. Koblar in gosp. Lipah, čl. nar. gled. — 19.30 O postanku tiska II., predava dr. Vl. Knaflič. — 20. Koncert trvdke Meini: Orientalna glasba. — 21. Jazz-band. — 22. Časovna napoved in poročila.

Četrtek, 13. februarja: 12.30 Reproducira glasba. — 13. Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert Radio-orkestra. — 18.30 Dr. V. Bohinec: Ribarstvo v svetovnem gospodarstvu. — 19. Dr. Rupel: Srbohrvaščina. — 19.30 Tedenski pregled. — 20. Pevski koncert gospe Pavle Lovšetove in gdč. M. Lovšetove: Angleške pesmi. — 21. Čajkoveška večer. Igra Radio-orkester.

Drugi programi

Cetrtek, 13. februarja.

Beograd: 20 Rezervirano za prenos iz inozemstva. — 21.30 Dnevne vesti in čas. — 22. Plesna glasba. — Varsava: 12.40 Mladinski koncert varšavske filharmonije. — 20.30 Večerni koncert zabavne glasbe. — 21.30 Prenos iz Katovic. — 23. Plesna glasba. — Budapest: 12.05 Koncert ciganske orkestra. — 16. Pesta radio ura. — 17.40 Popoldanski koncert orkestra. — 19.45 Koncert pevskega zbora. — 21.20 Violinski koncert, nato koncert ciganske orkestra. — Dunaj: 15.30 Popoldanski koncert orkestra. — 17.25 Pravilice. — 19.30 Veliki orkestralni koncert, nato večerni koncert zabavne glasbe. — Milan: 12.30 Koncert Radio-orkestra. — 17. Koncert kvinteta iz Torina. — 21.15 Pester koncert. — 23.40 Zabavna glasba. — Praga: 19.30 Prenos iz nemškega narodnega gledališča v Pragi: »Arijadna na Naksu«, opera. — 22.15 Orgelski koncert iz kina. — Langenberg: 20 Operetni večer. — 21 »Ziviljen« v današnjih časih, igra, nato plesna glasba. — Rim: 17.30 Popoldanski koncert. — 21.02 Prenos lirčne opere »Fedoras«. — Berlin: 20.30 Presenečenja. — Katovice: 16.25 Reproducira glasba. — 17.45 Koncert zabavne glasbe. — 21.30 Literarna ura. — 23. Plesna glasba. — Toulouse: 13. Opoldanski koncert. — 18. Plesna glasba. — 18.35 Pesmi in plesi. — 19. Pesmi. — 19.30 Iz komične opere. — 21. Večerni koncert s petjem. — Stuttgart: 12.15 Reproducira glasba. — 16. Koncert Radio-orkestra. — 18.35 Človeški možgani, sprejemna in oddajna postaja in transformator svetovne energije, predavanje. — 19.30 Večerni zabavni koncert. — 20.30 »Nora«, drama. — 22.25 Plesna glasba. — M. Ostrava: 11.30 Reproducira glasba. — 12.30 Opoldanski koncert. — 16.30 Operetna glasba. — 17.30 Malo klavirja. — 17.50 Reproducira glasba. — 19.05 Uvod k prenosu ere. — 19.30 Prenos iz nemškega narodnega gledališča v Pragi: »Arijadna na Naksu«, opera. — 22.15 Orgelski koncert iz kina.

PROTI KAŠLJU, PROTI PREHLADU

najboljše sredstvo proti prehladu, kašlju, bolečinam v vratu in astmi.

Zdravniško priporočeno!

Samoproizvajalec

KANOLD D. D.
KARLOVAC

Odlikovani z zlato svetinjo v Kopenhagenu. - Dvora dobavitelj Njag. Vel. kralja Švedske in Njag. kr. vis. prestolonaslednika kraljevine Švedske. — Te po celem svetu slovite tablete

SE DOBIVAJO POVSODI

TVORNICE:

KOPENHAGEN, GÖTEBORG, WIEN, BERLIN, NÜRNBERG, ESSEN, MILANO, PRAGA, LESZNO

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglaševanje strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din.

Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za 31. 2 Din. Vsak oglas mora biti plačan pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10349 Tel št 23-28

Službe isčajo

Mladenič

isče službo službe, vratarja ali kaj sličnega. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod št. »Pošten« št. 1433.

Lovec in gozdar

z večletno prakso isče mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1723.

Službo dobe

Trgovski pomočnik

izvešan v železni stroki, se išče. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« pod »Vesten« št. 1607.

Natakarico

mlado in čedno iščem za takoj. Priložiti sliko pod »Deželska kavarna« št. 1710 na oglasni oddelci.

Vajenca

se išče, pridnega in poštenega, s primerno šol. izobrazbo. Predstaviti se je v trgovini I. Kostevc, nasl. A. Pirš, Wolfova ul.

Dekle

z znanjem kuhanja sprejmeta sama zakonca. Ponudbe na Soklič, Ljubljana, poštni predal 174.

Več strojnikov

izprašanih kurjačev, ki znajo oskrbovati večjo lokomobilo (700 konjskih sil). Enako se iščejo pomožni ključavničarji in delavci, ki so vajeni dela pri izdelovanju papirja. Neženjeni imajo prednost. Ponudbe naj se pošljejo administraciji našega lista pod »Č« 1686.

Držav. razredna loterija

Poročilo iz kolekture ANTON GOLEZ, Maribor, Aleksandrova 42. Zrebanje II. razreda 19. kola dne 10. februarja 1930. (Za tiskovne pogreške se ne odgovarja.)

Dobile so sledeče srečke: 200.000 Din št. 99.386, 80.000 Din št. 94.055, 40.000 Din št. 42.778, 40.000 Din št. 62.132, 30.000 Din št. 87.216, 20.000 Din št. 82.035, 10.000 Din št. 64.405, 84.187, 7000 Din št. 80.129, 56.112, 88.479, 3000 Din št. 17.485, 55.994, 59.663, 68.492, 70.243. — Prihodnje zrebanje bo 6. marca. — (V preteklem zrebanju je padla premija na četrtinske srečke.)

Služkinjo

pridno in pošteno, ki zna tudi kuhati, sprejemem v službo takoj. Plača po dogovoru. — Anton Vrbovec, Dravljje.

Občinski tajnik

Županstvo občine Bohinjska Bistrica razpisuje za takojšen nastop službo občinskega tajnika. Prednost ima oni, kateri bi v slučaju potrebe opravljali lahko tudi službo organista. Pogoji so reflektantom pri županstvu na razpolago, kjer je tudi vložiti pravilno opremljene prošnje.

Pouk

Šoferska šola

I. oblast, konc., Čamerik, Ljubljana, Dunajska c. 36 (Jugoavto). — Tel. 2236. Pouk in praktične vožnje.

Vnajem

Trgovski lokal

z inventarjem in malim skladiščem, ali pa tudi skupno z velikim skladiščem se takoj ugodno odda. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Ugodna prilika«.

Stanovanja

Prazno sobo

s posebnim vvhodom išče zakonca brez otrok v centru mesta. Ponudbe na upravo Slovenca pod št. 1720.

Razno

Za svojo sprejme

izobraženi in strogo krščanski zakon, par brez otrok 4—5 letno dekle. Ponudbe do 17. febr. t. l. na upravo Slovenca pod »Sirota 4«.

Porestva

Posestvo

v Starem trgu, četrte ure od mesta Slovenjgradca, s 30 jahi zemljišča, niže in travnikov in nekaj gozda, nova stanovanjska hiša, ena vila, novo gospodarsko poslopje, kozolec, mlin in žaga na francosko turbino, lastna elektrika, zelo primerno za lesno trgovino, poceni napredaj radi selitve. Natančne informacije daje Simon Vertnik v Starem trgu, pošta Slovenjgradec, in Gremij trgovcev v Slovenjgradu.

Denar

4½% pupilarno varne obveznice

prodam za 60% nominalne vrednosti. Vprašati pri upravnistvu »Merkur«, Ljubljana, Večna pot 5, telefon 3052.

Financiramo

civilno-pravne, sodne in odvjetniške stroške. — Upravnistvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot 5. Telefon 3052.

Terjatve

od najmanjšega do največjega zneska, poedine ali večje partije, izterjuje brez vsakega predujema. — Upravnistvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot 5. Telef. 3052.

20% kronske bone

kupuje in prodaja najugodnejše upravnistvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot 5. Telef. 3052.

Vrednostne papirje

srečke i. t. d. kupuje in plača najbolje upravnistvo »Merkur«, Ljubljana, Večna pot 5. Telef. 3052.

Kupimo

20% kronske bone

kupujem po dnevni ceni. — Oto Poleg, Maribor, Glavni trg, prodajal. mesa

20% kronske bone

kupuje najkulantnejše po dnevni ceni Prometna bančna družba, Maribor, Cankarjeva 14.

Oglje in trame

vsako količino — kupuje stalno tvrdka Škrbec & Bartol Ljubljana Miklošičeva cesta 6.

Sode

od jedilnega in strojnega olja, vsako množino, kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1419.

Obroče

za sode, 45 mm širine, vsako množino, kupim. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1418.

20% bone

kupi Franc Uran, Ljubljana, Dunajska cesta 46. Telef. 2820.

20% bone

kupi in plačuje najbolje Franc Reiser, trgovec, Kopitarjeva ulica 1 (pri mesarskem mostu).

Kupimo voziček

dvokolesni, za težo 200 kilogramov. Ponudbe na oglasni oddelci »Slovenca« pod »DSL« št. 1718.

Prodamo

Puhasto perje

kg po 38 Din razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Potem čisto belo gosje kg po 130 Din in čist beli puh kg po 300 Din — L. Brozović, Zagreb Ilica 82. Kemična čistilna perja

Pletilni stroj

popolnoma nov, št. 8/60, se ugodno prodaja. Začetnice se lahko pri meni izučijo pletilstva brezplačno. Naslov v upravi pod št. 1677.

ZAKUPODAJA

Klemenčevih travnikov ob Ljubljani

njive ob športnem klubu

vrtla pri hiši cesta na Loko 26

it. l. se vrši za dobo 3. let v NEDELJO 16. FEBRUARJA t. l. ob 13 uri. Interesenti na se zberijo pri mostu koncem Opekarske ceste

Posebna Izdaja

BELI TEDEN

(Weisse Woche)

Zahtevajte to brezplačno številko našega kataloga, ki vsebuje veliko izbiro blaga, ki tekom »Bela tedna« v Zagrebu vzbuja pravo senzacijo.

Kastner, Ofner, Zagreb

Avto Chevrolet

štirisedežen, dobro ohranjen, z novo pnevmatikom, se prodaja. Vprašanja na št. 1688.

Obrt

Vezenje

nevestinih oprem, zaves, pregrinj, najcenejše in najfinije Matek & Miček, Ljubljana, poleg hotela Štrukelj. — Enlanje, azuriranje, predtiskanje takoj.

Dežne plašče

za dame in gospode, perline za dečke in odrasle, tople podloge k dežnim plaščem itd., kupite najbolje v specialni trgovini Jančigaj, Tavčarjeva (Sodna) 1, nasproti kavarni »Evropa«.

Specijalna delavnica

za previjanje elektromotorjev in transformatorjev, popravilnice vseh električnih aparatov. — F. Perčinlić, elektromehanično podjetje, Gospodarska 16 (restavracija pri Levni) Ljubljana

Moko

dobro, sveže in suho, dobite najceneje v F. Juvan-ov valjčnem mlinu, Sr. Gmeljine, p. št. Vid nad Ljubljano. — Zahtevajte cenik!

Mi slikamo vse!

Slike poobličja (Porträtbilder), razglednice, slike takoj izgotovljene, industrijske in športne slike. Novo vpeljan fotoatelj z najmodernejšimi aparati. Fotomeyer, Maribor, Gosposvetska 16.

Sveže, najfinije norveško

ribie olie

iz lekarne Dr. G. PICCOLI in v LJUBLJANI se priporoča bledim in slabotnim osebam.

Krušno moko in rženo moko

vedno sveže, kupite zelo ugodno pri VOLK Ljubljana Resljeva cesta 24.

Sprejme se

korespondentka

perfektna strojepiska, zmožna slovenščine, srbohrvaščine, nemščine, slovenske in nemške stenografije. Nastop takoj. Služba traina. Reflektira se samo na prvovrstno moč. Ponudbe: Ljubljana, poštni predal št. 131.

Dvokolesa

najboljše svetovnih znamk v velikih izbiro zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do najfinijejšega in igrači vozički v zalogi. Več znamk živalskih strojev najnovejših modelov, deli in pnevmatike. Ceniki franco. Prosim na obroke »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

20 ODSOTNE KRONSKKE BONE

kupuje v okviru svoje potrebe po 60%

Pučka štediona, Osijek.

Rok je kratek, kdor prej pošlje, bo prodal. Požurite se!

Pridobivajte novih naročnikov!

Konvent usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu naznanja tužno vest, da je naš predragi sobrat

frater Kamel Štrubelj

po dolgi, s potrpežljivostjo prenašani bolezni včeraj ob 8 zjutraj mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragega pokojnika bo v četrtek 13. t. m. iz mrtvašnice na Šmihelsko pokopališče.

Novo mesto, 11. februarja 1930.

KONVENT USMILJENIH BRATOV.

Pierre L'Ermitte:

Zena z odprtimi očmi

»Moja torbica? Kje je moja torbica?... In moja lisica?«

Zenski sta pogledali pod klečalnik... Vse naokoli... Nič!

»To vendar ni mogoče!... Ves najin denar je vendar v torbici!...«

Teti so se začele tresti roke... Še vedno iščeta, ogledujeta se po bližnjih stolih in klečalnikih... Cerkveni sluga se približa:

»Kaj pa iščete?«

»Torbico, gospod... Notri sem imela 3500 frankov!... In mojo lisico...«

»Ali ste bili pri sv. obhajilu?«

»Ta hip...«

»In ste pustili torbico in lisico na stolu?«

»Da...«

»Če je tako, potem se ne trudite več... Torbico in lisico Vam je kdo čisto enostavno ukradel...«

»Ukradel! V cerkvi!...«

»V cerkvi najlaže, gospa,« je odgovoril sluga tako mirne duše, da se je tetka zgrozila...

»Pri nas se bo zdela stvar nemogoča. Nihče mi ne bo verjel...«

»Tu ste v Parizu, gospa... Ne pozabite tega... Zlasti pa na Montmartreu, kjer se križajo nebo, zemlja in pekel...«

Kakor v podzemni železnici, kakor v veliki trgovini, je teta Cecilija tudi zdaj začela svoje brezplodno tarnanje:

»To je vendar strašno!... To je grozno!... Roland, za božjo voljo, kaj pa bo z nama?... Niti novčiča nimam več!...«

»Kar na kratko: odpotovali bova.«

»S čim pa, nesrečnica!«

»Svoje prihranke imam pri sebi. Dovolj bo za dve vozovnici tretjega razreda do Nantesa... Če prideva tja, sva rešeni vsake skrbi.«

Teta je pogledala in njen obraz je bil tragičen:

»Tako je... mene se drži neko prokletstvo!...«

»Nikakor ne, tetka!... Vi ste blagoslovljeni, več kot blagoslovljeni!... Na ves glas ste prosili, naj Vam božja milost nakloni nedvomno znamenje... Mislim, da imava zdaj teh znamenj dovolj. Poslednje pa je krona vsem prejšnjim!... To je naravnost prav posebna milost božja!... Kakor dober, resen in vznemirjen otec je Bog odvzel izgubljenemu sinu v Parizu živče... To je jasno, temeljito in uspešno!... Če vkljub temu hočete še vztrajati, ne prevzamem nobene odgovornosti več!... Boste videli, da si boste zromili še nogo... ali pa da Vas naposled sežgo v krematoriju... ali pa da Vas polože v mrtvašnico za ponesrečence in žrtve zločina... Kaj jaz vem!«

Teta je debelo gledala svojo nečakinjo:

»Kaj, ti si to stvar tako-le tolmačiš?«

»Jojmene, kako naj si jo pa drugače tolmačim? To je božje znamenje! Ali ste prosili zanj, ali niste?«

»Prav... ampak presneto drago je to znamenje!«

»Bog ravna stvari kraljevsko! Kar se mene tiče, se mi ne zdi predragó v primeri z vsem onim, kar sva tvegali!«

XXXIV. poglavje.

Topot je bil udarec hud.

Teta Cecilija je knock-out, kakor pravijo angleški mornarji.

Poslednja nezgoda, prišeta k vsem prejšnjim, jo je vrgla ob tla.

S tem nepričakovanim udarcem je nebo do kraja uničilo vse njene načrte, zlasti pa tisto, kar je še ti-

stega jutra veljalo za njen pariški sen.

V hotelski veži, med dvigalom in podstavkom z dežnikle, kamor se je bila vsedla, je razlagala užaljena in razburjena teta vratarju krajo, kakere nesrečna žrtev je bila. Vratar je poslušal z nagubančnim čelom in kakor da sumi... O, kolikokrat v hotelih nasadejo prebrisanim goljufom!... Tisti, ki so na videz najbolj poštene, se izkažejo po navadi za čisto navadne hotelske podgane, ki pri vsaki priložnosti goljuvajo in kradejo...

»Ta slučaj je tem bolj obžalovanja vreden, gospodična,« je dejal, »ker Vam po hotelskem redu, ki sicer visi tudi v Vaši sobi, moram baš danes predložiti račun še danes. Saj me razumete, kajne?... Moram!«

»Predložite ga brez skrbi!« je vzkliknila Roland. Meni so ostali še moji prihranki... Vrh tega imam še dragulje, zapestnico, uro... Vsega skupaj bo nemara dovolj, da plačamo račun?«

»Bomo videli zvečer,« je zaključil vratar, ki je postal vedno hladnejši in vedno bolj preteč. »Toda opozarjam Vas, da ne sprejemamo draguljev v račun... Prodati jih morate torej še danes.«

V Parizu moraš imeti povsodi in vselej denarnico pri roki, zlasti če si tujec. Zatorej je vključ Rolandini ponudbi ostala teta trda od strahu. Še nikdar se ji v življenju ni primerilo, da bi bila ostala brez denarja. Nov ji je bil ta občutek in — o — kako grozen!

Ni druge poti — brzojaviti bo morala v Noirmoutier po denar. Toda za njeno podeželsko preprosto pamet je v tem nenadnem klicu na pomoč veliko ponižanje in zlasti ob misli, kako bodo tolmačili to dejstvo na malem otoku, kjer ne ostane nobena stvar prikrita, kjer je vsaka malenkost dogodek in kjer prideš kar na lepem ljudem v zobé, zlasti zato so se teti kar ježili lasje...